

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

මුස්ලිම් අත්පොත

ප්‍රතිපත්ති-විද්‍යාමිපිදුම්-ගනුදෙනු

කතෘ

අබ්දුල් කරීම් අබ්දුල් මජීද් අල්-දබ්ලාන්

සංග්‍රහකරු

අබ්දුආරු මුහම්මද් හුසෙයින්

دليل المسلم

عقيدة - عبادات - معاملات

تأليف

عبدالكريم عبدالمجيد الديوان

ترجمة / قسم توعية الجاليات بالمكتب التعاوني

للدعوة والإرشاد بحي الروضة

The Cooperative Office For Call & Guidance to Communities at Rawdhah Area
Under the Supervision of Ministry of Islamic Affairs and Endowment
and Call and Guidance -Riyadh - Rawdhah

Tel. 4922422 - fax 4970561 E.mail: mrawdhah@hotmail.com P.O.Box 87299 Riyadh 11642

මුස්ලිම් අත්පොත

ප්‍රතිපත්ති - වැදෑම්පිටුම් - ගනුදෙනු

කතෘ

අබ්දුල් කරීම් අබ්දුල් මජීද් අල්-දයිවාන්

සංගෝධනය

අබුෂාඉරා මුහම්මද් හුසෙයින්

ح المكتب التعاوني للدعوة والإرشاد وتوعية الجاليات بالروضة ، ١٤٢٥ هـ

فهرسة مكتبة الملك فهد الوطنية أثناء النشر

العثيمين ، محمد بن صالح

دليل المسلم / محمد بن صالح العثيمين - الرياض ،

١٤٢٥ هـ .

٥٠ ص ١٢ × ١٧ سم

ردمك : ٤ - ٠ - ٩٥٣٩ - ٩٩٦٠

(النص باللغة السنهالية)

أ- العنوان

١- الإسلام - مجموعات

١٤٢٥ / ٢٤٥٩

ديوي ٢١١

رقم الايداع : ١٤٢٥ / ٢٤٥٩

ردمك : ٤ - ٠ - ٩٥٣٩ - ٩٩٦٠

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

මහා කාරුණික අති දයාත්විත අල්ලාහ්ගේ නාමයෙන් පෙරවිඳහ

පැසසුම් සියල්ල සර්ව බලධාරී අල්ලාහ්ට හිමිය. තවද,
අවසාන වක්තෘ මුහම්මද් තුමාට අල්ලාහ්ගේ සදා
ශාන්තිය හා සමාදානය උදාවේවා!

මෙම පොත් පිංව නව මුස්ලිම්වරුන් හට ඉස්ලාම්
ආගම ගැන කෙටියෙන් හෝ යම් අවබෝධයක්
ලබාදීමේ මහඟු අදහස උදෙසා නිමවූවකි. මෙහි
ප්‍රතිපත්ති, වන්දනාමාන සහ ආගම අනුමත කළ
නොනුමත කළ වැදගත් සමහර ක්‍රියාවන් ඇතුළත් කර
ගත් නමුදු, ඉස්ලාම් ආගම ගැනවූ සියලු විස්තර අඩංගු
වී ඇති බව නොසිතන්න. ඉස්ලාම් ගැනවූ මනා දැණුමක්
ලබා ගැනීමට මෙම පොත නෙසැහේ. එහෙයින් ඉස්ලාම්
ආගම ගැන වැඩි දුරටත් අධ්‍යයනය කිරීම පිණිස
අනෙකුත් පොත්පතෙහි සහ ආගමෙහි නිබොරු මනා
අවබෝධයක් ඇති උගතුන්ගේ උදව්ව පැතීම මඟින්
අසහාය යුතුකමකි.

මෙම වැයම අල්ලාහ් වෙනුවෙන් වූ ක්‍රියාවක් වීමට මහු
ගෙන්ම අයදීම්. එමෙන්ම පිටිවහල සහ මෙම කටයුත්ත
සඳහා වූ පරිපූර්ණත්වයද මහුගෙන්ම පතා සිටිමි.

අබ්දුල් කරීම් බින් අබ්දුල් මජීද් අල්-දිවාන්

මහා කාරුණික අති දුගන්විත අල්ලාහ්ගේ නාමයෙන්

පළිලුවන කොටස

1. අබ්දු

ඉස්ලාමීය ප්‍රතිපත්ති

මුස්ලිම්වරයෙකු අල්ලාහ්, අල්ලාහ්ගේ දේව දුතයන්, දේව හෙළිකිරීමෙන් යුත් දේවග්‍රන්ථ, අල්ලාහ් විසින් පත් කරන ලද වක්තෘවරු, පරමාන්ත දිනය සහ පූර්ව සැලැස්ම (දේවය) කෙරෙහි විශ්වාස කිරීම අනිවාර්යයවේ.

1. අල්ලාහ් කෙරෙහි විශ්වාසය කිරීම:

අල්ලාහ්ගේ මහා පෞෂණය කිරීමේ තත්ත්වය කෙරෙහි විශ්වාසය කිරීම:

* එනම් අල්ලාහ්, විශ්වයේ සියල්ලන්ගේ මැවුම්කරුවා, සියලු බලමහිමයන් ලද පරිපාලකයා සහ සියලු ක්‍රියාවන් තීරණාත්මකව ක්‍රියා කරන්නාද වෙයි.

* නිර්මාණය කිරීමට එකම සුදුස්සා අල්ලාහ් පමණක් බව පිළි ගනිමු.

﴿ هَلْ مِنْ خَالِقِ غَيْرِ اللَّهِ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ ﴾

‘අහඹේ සහ මහාපොළොවේ සිට මහා පොෂණය කිරීමට සුදුසු අල්ලාහ් හැර අන් මැවුම්කරුවෙකු වෙද? (35 : 3)

සියලු මැවීමහි ආධිපත්‍යය අල්ලාහ්ට පමණි. එහෙයින් නිර්මාතෘවරයාම සියල්ලන්ගේ භාරකාරවරයාද වන්නේය.

﴿ وَاللَّهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ ﴾

සැබැවින්ම අහඹේ සහ මහාපොළොවේ සියලු ආදි පන්තින් අල්ලාහ් දෙවිදුට අයත්වේ. (3 : 189)

* සියල්ලන්ම සර්වබල අල්ලාහු තආලා විසින් පමණක් සැලසුම් කර ක්‍රියාත්මක කරණ බව විශ්වාස කිරීම :

එනම් සැලසුම් කර ක්‍රියා කිරීමට අල්ලාහ් පමණක් හැර අන් කිසිවෙකු නැති බව මිනිසා පිළිගත යුතුය.

﴿قُلْ مَنْ يَرْزُقُكُمْ مِّنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ أَمَّنْ يَمْلِكُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَمَنْ يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ وَمَنْ يُدَبِّرُ الْأَمْرَ فَسَيَقُولُونَ اللَّهُ فَقُلْ أَفَلَا تَتَّقُونَ . فَذَلِكُمُ اللَّهُ رَبُّكُمْ الْحَقُّ فَمَاذَا بَعَدَ الْحَقِّ إِلَّا الضَّلَالُ فَأَنَّى تُصْرَفُونَ﴾

‘නඹි තුමනි, ‘අහසෙන් සහ මහාපොළොවෙන් මඬ පෝෂණය කරන්නේ කවරෙක්ද? මඬ සවනය, සහ දෘෂ්ටිය කෙරෙහි බලපවත්වන්නේ කවරෙක්ද? අපිවි දෙයින් ප්‍රාන යන්ද, සජීවී දෙයින් අප්‍රාන දේද නිර්මාණ කරන්නේ කවරෙක්ද? විශ්වයේ සියලු ක්‍රියාවන් සැලසුම් කර ක්‍රියා කරවන්නේ කවරෙක්ද?’ යනුවෙන් මඬ ඔවුන්ගෙන් අසනු මැනව. වහා ‘අල්ලාහ්’ යනුවෙන් ඔවුන් පවසනු ඇත. ‘එසේ නම් මඬලා මහුට බියව පසුවිය යුතු නොවේද?’යි විමසනු මැනවි. මඬගේ එම සැබෑ සුරකෂිතයා අල්ලාහ්වේ. මෙම සත්‍යයට පසුවද (මඬ මහු නොවදින්නේ නම්) නොමග හැරෙන්නට අනෙකක් නොවේ. මෙම සත්‍යයෙන් මඬ කොහි භරවනු ලබන්නේද?’ (10 : 31-32)

- වැළඹපිදුම් සියල්ල ඉටුවිය යුත්තේ අල්ලාහ්ට පමණක් බව විශ්වාස කිරීම: එනම් වැළඹපිදුම් සහ අනෙකුත් වන්දනාමානවලට එකම සුදුස්සා අල්ලාහ් බව පිළිගත යුතුය. වැඳීමට සුදුසු එකම සත්‍ය දෙවියා අල්ලාහ් හැර අන් කිසිවෙකු නැත. මහු හැර මහුට සමානව වදිනා අන් සියලු (මිත්‍යා ප්‍රබන්ධ) දේ ප්‍රතිකෂේප කළයුතු ඒවා වේ.

﴿ذَلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْحَقُّ وَأَنْ مَا يُدْعُونَ مِنْ دُونِهِ الْبَاطِلُ﴾

‘මන්දයත් සත්‍ය දෙවියා අල්ලාහ් පමණි. ඔහු හැර ඔවුන් අමතන සියල්ල ව්‍යාජ ඒවා වේ.’ (31 : 30)

ප්‍රාර්ථනාවත්, උදව් පැතීම, මාංශදානය සහ බාරයන් වීම වැනි වන්දනාමාන ක්‍රියාවන් සියල්ල අල්ලාහ් හැර අන් කෙනෙකු හට කරන්නේ නම්, ඔහු අල්ලාහ්ට මිරික් (ආදේශ) කළ අයෙකු ලෙස වන්නේය. එහෙයින් කෙනෙකු අල්ලාහ් හෝ සුරදුන්යෙකු හෝ වක්තාවරයෙකු හෝ අන් කෙනෙකු හෝ දෙවියෙකු ලෙස ආදේශ කර ඇමතීමෙන් හෙතෙම අල්ලාහ්ට ආදේශ කළ අයෙකු වන්නේය. මෙවන් ක්‍රියාවන් කරන අය අල්ලාහ් කිසිවිටෙක සමා නොවන අතර ඔහු අවසානයේදී පත්වන ස්ථානයද නිරය වේ. (එවැන්නෙකු තම මරණයට පෙර පශ්චාත්තාප වී පවසමා අයදින්නේ නම් අල්ලාහ් ඔහුගේ පව සමා විය හැකිය.)

﴿إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ﴾

සැබැවින්ම අල්ලාහ් තමාට ආදේශ කිරීම කිසිසේත් සමා නොකරයි. ඒ හැර අන් සියල්ල තමා මතාප අයට සමා දෙයි. (4 : 116)

අල්ලාහ් තමාට ඇති බවත් මුහම්මද් තබී (සල්) තුමා විසින් අල්ලාහ්ට ඇති බවත් ස්ථීරසාරව පවසන ලද නාමයන් සහ ගුණාංගයන් ඒ අයුරින්ම පිළිගත යුතුය. නමුදු අල්ලාහ්ගේ එවැනි ගුණාංගයන් හෝ නාමයන් හෝ කිසිවිටෙක කිසිදු නිර්මාණයන් විද්‍යාමාන මැවීම් හා සෑදිය නොහැකිය. තවද අල්ලාහ්ගේ ගුණාංගයන් මෙසේය යනුවෙන් කිසිවෙකු තම සිත්සේ පැහැදිලි හෝ වර්ණනා හෝ නොකළ යුතුය.

(لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ)

මහුට සමව කිසිවක් නැත. නමුදු මහු සියල්ල සවන් දෙන්නා, බලන්නා වේ. (සුරා අෂ්ෂුරා 11)

අල්ලාහ්ට විය යුතු සහ නොතිබිය යුතු ගුණාංගයන් ගැන පොදුවේ සහ විස්තරාත්මක ශුද්ධවූ අල්කුර්ආනය, නබි තුමාගේ සුන්තාහ් සංකල්පයන් සහ ඉස්ලාම් දහමේ නියම ලෙස යහමගවූ පෙර පව්වරුන්ගේ කරුණු පිළිගත යුතුය. මවුත් ඒවා කෙසේ විස්තර කර තිබේදෝ, ඒවා එසේම විනා ඒවාට උපමා කිරීම්, විකෘති කිරීම් නිශ්ප්‍රභා කිරීම සහ වෙනස් කිරීමෙන් වැළකී ප්‍රකාශ කළ අයුරු පිළිගත යුතුය.

එසේම සර්වඥාන අල්ලාහ් දෙවිදු සහ මුහම්මද් නබි (සල්) තුමා අල්ලාහ්ට නොතිබිය යුතු යැයි පැහැදිලිව වැළැක්වූ ගුණාංගයන් සහ ක්‍රියාවන්ද විදහා පැමෙත් මුළුමනින්ම වැළකිය යුතුය. තවද අල්ලාහ් දෙවිදු සහ අල්ලාහ්ගේ වක්තෘ තුමා කුමක් ගැන සඳහන් නොකළේද, අපද ඒවා ගැන සඳහන් නොකළ යුතුය.

* අල්ලාහ් ඉහළ අහසෙහි අර්ෂ්ට ඉහළින් සිංහාසනාරූඪ වෙමින් තම නිර්මාණයන්ගේ තත්වය දැනගනිමින්, කියමන් හට සවන් දෙමින්, සියල්ල පාලනය කරමින් ක්‍රියාවන් නිරීක්ෂණය කරමින් පසු වන්නේය. අල්ලාහ් සියළු දේ කෙරෙහි බලපවත්වන්නේය.

2. දේවද්‍රව්‍යයන් කෙරෙහි විශ්වාස කිරීම:

දේව ද්‍රව්‍යයන්ගේ ලොව අදායාමාන ලොවකින් එකක් වේ. අල්ලාහ්ගේ නිර්මාණයක් වන දේවද්‍රව්‍යයන් කෙරෙහිද විශ්වාස කළ යුතුය.

(عِبَادَ مُكْرَمُونَ لَا يَسْبِقُونَهُ بِالْقَوْلِ وَهُمْ بِأَمْرِهِ يَعْمَلُونَ)

මවුන් (අල්ලාහ්ගේ) සම්භාවණීය අනවැසියන් වේ. මවුන්, කිසිවක් මහුට ඉහළින් තනා කරන්නේ නැත. මවුන් මහුගේ ආදාම අනුව ක්‍රියා කරන්නෝය. (21 : 26-27)

අල්ලාහ් මවුන් ආලෝකයෙන් නිර්මාණය කළේය. මවුන් සදා අල්ලාහ්ගේ උත්කෘෂ්ටභාවය ප්‍රශංසා කරමින්, වඳපුදා ගනිමින් සහ අල්ලාහ්ට කීකරු වෙමින් පසු වෙති. මෙම විශ්වය තුළ අල්ලාහ්, විවිධවූ ආදාමන් සහ කර්තව්‍යයන් මවුන්ට පවරා ඇත. මවුන්ගෙන් සමහරෙක් මිනිසා ආරක්ෂා කිරීම, මිනිසාගේ ක්‍රියාවන් සටහන් කිරීම සහ මවුන්ගේ ප්‍රාණයන් අත්පත් කරගැනීම සහ වෙනත් බොහෝ ඵලානි ක්‍රියාවන් උදෙසාද පත් කර ඇත.

අල්ලාහ් විසින් මවුන් අප දෘෂ්ටියට හසු නොවන අයුරු පත්කළේය. අප මවුන් දකින්නේ නැත. නමුදු අල්ලාහ් සමහර පින්වතුන් හට මවුන් දර්ශනය කළේය.

අල්ලාහ් විසින් මවුන් හට විවිධවූ විශේෂ හැකියාවන් ලබා දී ඇත (කඩිනමින් ක්‍රියා කිරීම, ශක්තිය සහ වෙස්මාරුව වැනි විශේෂ හැකියාවන්). මවුන් වෙහෙසට පත්වන්නේ නැත. මවුන්ගේ සංඛ්‍යාවද අසීමිතය.

අල්ලාහ් මවුන්තරින් සමහරුන්ගේ නම් සහ ක්‍රියාවන් ගැනද පැහැදිලි කර දී ඇත.

පිබිරිල් : වක්තෘවරුන් හට වහි නම් දිව්‍ය පණිවිඩය රැගෙන පැමිණෙන අග්‍ර සුරදුතයා වේ.

﴿قُلْ مَنْ كَانَ عَدُوًّا لِجِبْرِيلَ فَإِنَّهُ نَزَّلَهُ عَلٰى قَلْبِكَ بِإِذْنِ اللَّهِ﴾

පිබිරිල්ට සතුරෙකු ලෙස ක්‍රියා කරන්නේ කවරෙක්ද, (මහු අල්ලාහ්ට සතුරෙකු වේ) සැබැවින්ම මහු අල්ලාහ්ගේ ආදාමන් අනුව මන සිත්හි (කුර්ආනය) පහළ කරන්නේය' යනුවෙන් පවසන්න. (සුරා අල් බකරා : 97)

මාලික් : නිරයේ බාරකාරයා මහු වේ.

﴿وَأَدَاؤًا يَا مَالِكُ لِيَقْضِ عَلَيْنَا رُبُّكَ قَالَ كُنْتُ مَأْكُونًا﴾

තවද (අපා ගතව එහි දුක් විඳින) මවුන් 'මාලික් මත දෙවියා අප (මරණයට පත් කිරීම තුළින්) විනිශ්චයක් ලබා දෙන්නවා' යනුවෙන් විලාප නගනු ඇත. එයට මහු 'මෙලා (මෙහි) සදහාම පසුවන අය වේ' යනුවෙන් පවසනු ඇත. (සුරා සුක්රූෆ් : 77)

මුත්තර් සහ තකීර් : කෙතෙකු මැරී භූමදාන කළා යින් පසු මවුන්ගේ මිනිවල වෙත පැමිණ සසර ක්‍රියාවන් ගැන විමසන දෙන්නා මොවුන් වේ.

3. දේව ග්‍රන්ථ කෙරෙහි විශ්වාස කිරීම:

අල්ලාහ් විසින් සියලු වක්තාවරු වෙත පහළ කරන ලද සියලු දේව ග්‍රන්ථයන් කෙරෙහි විශ්වාස කළ යුතුය.

අවසාන වක්තා මුහම්මද් තමා වෙත පහළ අල්කුර්ආනය පහළවූ සියලු ආගමික ග්‍රන්ථ අතරින් ශ්‍රේෂ්ඨයම වේ. එය පහළ වීමෙන් පසු පෙරවූ සියලු ග්‍රන්ථයන් අවලංගු විය යනුවෙන්ද විශ්වාස කළ යුතුය.

﴿مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ الْكِتَابِ وَمُهَيْمِنًا عَلَيْهِ﴾

මෙය මෙයට පෙරවූ දේව ග්‍රන්ථයන් සනාථ කරන අතර ඒවා ආරක්ෂා කරයි. (සුරා අල්-මාඉදා : 48)

අල්කුර්ආනයට පෙර පහළ කරන ලද සියලු දේව ග්‍රන්ථ යන් මිනිස් දැනෙත් විකෘති විය. එහෙයින් පෙර වූ ආගම් ග්‍රන්ථයන් අනුගමණකින් තොරව අල්කුර්ආනය පමණක් අනුගමණය කිරීම අනිවාර්යය වේ. තමා විසින් පහළ කරණ ලද ග්‍රන්ථය වන අල්කුර්ආනය ඒහි පරිශුද්ධ තාවය විකෘති කරන්නන්ගෙන් තමාම එය ආරක්ෂා කරන බව අල්ලාහ් පොරොන්දු වී සිටියි.

﴿إِنَّا نَحْنُ نُحْيِي الْمَوْتَىٰ وَنَحْيِي الْحَيَاتِ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ﴾

සැබැවින්ම දික්වී (නම් මේ දිවි වදන්) බල වෙන පහළ කළේද අපය. සැබැවින්ම එහි ආරක්ෂකයන්ද අප වෙමු. (සූරා අල්හිජ්ර් : 9)

අල්කුර්ආන්හි සඳහන්වී ඇති දෙයින් කිසිවක් යමෙකු ප්‍රතිකේෂ්ප කරන්නේ නම් හෝ එහි උනන්දු, වෙනස් වීම්, විස්තර කිරීම් හා අඩුවැඩියෙන් සිදුවී ඇති බවට වාද කරන්නේ නම් මහු කාෆිර් බවට පත් වේ.

පරිශුද්ධවූ අල්කුර්ආනය අල්ලාහ්ගේ ප්‍රකාශයක් වේ (එහි අර්ථ, වචන සහ අක්ෂර මාලාවන්). එය කිසිවෙකු විසින් නිර්මාණය කරණ ලද්දක්ද නොවේ. සර්ව බලධාරී අල්ලාහ් වෙතින් පහළ කරන ලද්දකි.

වක්තාවරුන් කෙරෙහි විශ්වාස කිරීම:

මවුත් අල්ලාහ් විසින් මවන ලද මුලු මිනිස් සංහතිය වෙනුවෙන් වූ දුකයන් ලෙස පහළ කළේය.

﴿رُسُلًا مُّبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ لِئَلَّا يَكُونَ لِلنَّاسِ عَلَى اللَّهِ حُجَّةٌ بَعْدَ الرُّسُلِ وَكَانَ اللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا﴾

වක්තාවරු පැමිණී පසු අල්ලාහ්ට විරුද්ධව මිනිසුන්ට සාධක කිසිවක් නොවන සේ, වක්තාවරුන්(ස්වර්ගය ගැන) සුභාශීංසනය පවසන්නන් ලෙස හා (නිරය ගැන) අනතුරු අඟවන්නන් ලෙසද පිටත් කර හැරීයේය. අල්ලාහ් සියල්ල අභිබවූ සර්වභයා වේ. (සූරා අල්නිසාභ : 165)

- රසුල්වරුන්ගෙන් මුල්ම රසුල්වරයා නුහ් තුමා වේ. අවසානයා මුහම්මද් තුමා වේ.

﴿إِنَّا أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ كَمَا أَوْحَيْنَا إِلَىٰ نُوحٍ وَالنَّبِيِّينَ﴾

නඛිතුමනි, අප නුහ්ට සහ මහුට පසු පැමිණ අයට වහි පහළ කළ සේ සැබැවින්ම අප මබද වහි පහළ කළෙමු. (සූරා අත්නිසාළ : 163)

තවද පරිශුද්ධවූ අල්කුර්ආනය මෙසේද පවසයි:

﴿ مَا كَانَ مُحَمَّدٌ أَبَا أَحَدٍ مِّن رِّجَالِكُمْ وَلَكِن رَّسُولَ اللَّهِ وَخَاتَمَ النَّبِيِّينَ
وَكَانَ اللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا ﴾

‘මිනිසුනේ, මුහම්මද් (නඛි තුමා) මබගේ පිරිමින්ගේ කිසිවෙකුගේ පියා නොවේ. නමුදු මහු අල්ලාහ්ගේ වක්තෘ වරයා සහ වක්තෘවරුන්ගේ අවසාන මුද්‍රාවද වේ. තවද, අල්ලාහ් සියලු දේ කෙරෙහි දොනවත්තයෙකුව සිටී.

(සූරා අල්-අහ්සාබ් : 40)

* මුහම්මද් තුමාට පසු යමෙකු තමා වක්තෘවරයෙකු ලෙස වාද කරන්නේ නම් මහුද, එසේ වාද කරන්නා සත්‍ය වත්තයෙකු ලෙස පිළිගන්නා කෙතෙකුද කාගිරි වේ. මන්දයත් මහු අල්ලාහ්ගේ, මහුගේ වක්තෘ තුමාගේ සහ මුස්ලිම්වරුන්ගේ ඒකමතික තීරණය (වක්තෘත්වය පිළිබඳ සත්‍ය සංකල්පය) මහු බොරු කරන්නේය.

* නඛිවරුන් සහ රසුල්වරුන් මිනිසුන් අතරින් උතුම් සුවිපුල අය වන අතර මෙයට විරුද්ධව ආකල්පයක් දරන්නා කාගිරි වේ.

* සියලුම වක්තෘවරුන් අල්ලාහ් විසින් නිර්මාණය කරන ලද මිනිසුන් වේ යනුවෙන් විශ්වාස කළ යුතුය. රුබුඛියයන් හෙවත් මවා පෝෂණය කිරීමේ ක්‍රමය තුළ මවුන් හට කිසිදු අයිතියක් නැත. සර්ව බල අල්ලාහ් අල්කුර්ආනයේ තම වක්තෘවරයාට මෙසේ පවසයි:

﴿ قُلْ لَا أَمْلِكُ لِنَفْسِي نَفْعًا وَلَا ضَرًّا إِلَّا مَا شَاءَ اللَّهُ ﴾

(නබි තුමනි) පවසනු මැනවි, අල්ලාහ්ගේ මනාපය නොවන්නට සෙතක් හෝ නපුරක් හෝ කර ගැනීමට ගක්තියක් මා හට නැත (සුරා අල්අරෆ් : 188)

තවද පරිශුද්ධවූ අල්කුර්ආනයේ මෙසේ සඳහන් වේ:

﴿قُلْ إِنِّي لَنْ يُجِيرَنِي مِنَ اللَّهِ أَحَدٌ وَلَنْ أَجِدَ مِنْ دُونِهِ مُلْتَحِدًا﴾

(නබිතුමනි) පවසනු මැනවි, අල්ලාහ් වෙතින් මා ආරක්ෂා කිරීමට කිසිවෙකුට නොහැකිය. තවද අල්ලාහ් හැර අන් පිළිසරණක්ද මා හට නැත (සුරා පින් : 22)

අල්ලාහ් දෙවිදු, මුහම්මද් තුමගේ වක්තෘත්වය තුලින් වක්තෘත්වය අවසන් කරතවද අල්ලාහ් වක්තෘ මුහම්මද් තුමාව මුළු මහත් මිනිස් සංහතියටම වක්තෘ වරයෙකු ලෙස පත් කළේය යනුවෙන් විශ්වාස කළ යුතුය.

﴿قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ جَمِيعًا﴾

(නබි තුමනි) පවසනු මැනවි, මිනිසුනේ, සැබැවින්ම මා මෙ සියල්ලන්ගේ වක්තෘ වරයා වෙමි. (අල්අරෆ් : 158)

එසේම අල්ලාහ්, ඉස්ලාම් හැර අන් කිසිදු ආගමක් කිසිවෙකුගෙන් පිළිගන්නේ නැත.

﴿وَمَنْ يَتَّبِعْ غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ﴾
 යමෙකු ඉස්ලාම් හැර අන් ආගමක් පිළිගන්නේ නම්, අල්ලාහ් වෙතින් එය කිසිසේත් අනුමත නොකරනු ලැබේ. තවද, මහු අවසාන (පරමාන්ත දින)යේ නෂ්ට (අපායට නියමිත) යෙකු බවට පත් වන්නේය'. (3 : 85)

ඉස්ලාම් හැර අන් ආගම් වැළඳගන්නා කාරීර් වේ. තවද සියලු පවෙත් මිදීමේ වරමත් වක්තෘ මුහම්මද් තුමාට හිමිය යන්නත් විශ්වාස කළ යුතුය.

5. පරමාන්ව දිනය කෙරෙහි විශ්වාස කිරීම:

සසර ජීවිතය සුළු කලකින් පමණ අවසන් වන බව අප සියලු දෙනා විශ්වාස කළ යුතුය. එය විස්තර කරමින් පරිගුද්ධවූ අල්කුර්ආනය මෙසේ පවසයි:

﴿كُلٌّ مِّنْ عَلَيْهَا فَانٍ . وَيَبْقَىٰ وَجْهُ رَبِّكَ ذُو الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ﴾

එහි (විශ්වයේ) ඇති සියල්ල විනාශ වන සුළුය. මහානුභාව සම්පන්න හා සම්භාවණීය බව දෙවියාගේ වන සදා පවතින්නේය. (සුරා අර්රස්මාන් : 26-27)

* කෙතෙකුගේ විශ්වාසයෙන් පසු, එලොව ජීවිතයේ මුල්ම වාසස්ථානය වන මිනිවලේ සත්තාපය කෙරෙහි සම්පූර්ණ යෙන්ම විශ්වාස කළ යුතුය. ඒ සත්තාපය මිනිවලේ තැන්පත් කරන ලද තැනැත්තාගෙන් ඒ වෙනුවෙන් පත් කරන ලද සුරදුන්යන් විසින් අසනු ලබන මහුගේ දෙවියා, ආගම සහ වත්තාවරයා වැනි ප්‍රශ්ණ මාලාවන් වෙ.

* විශ්වාසවන්තයන් හට මිනිවල සොහොගාමත් ලෙස හා අපරාධකරුවන් හට වෙදනා සහගත ලෙස පවතින බවට විශ්වාස කළ යුතුය.

* අවසන් දිනය කෙරෙහිද අප විසින් විශ්වාස කළ යුතුව ඇත. එය මල අය නැවත නැගිටවනු ලබන දිනයයි. එනම් ඵදින අල්ලාහ්, මිය ගියාට සියලු දෙනන් නැවත පනසොවා සොහොනින් නැගිටවනු ඇත. පසුව මවුන්ගේ ක්‍රියාකලාපයන් ගැන විවෘතව විමසීමෙන් පසු ප්‍රතිඵල ලබා දෙනු ලබනු ඇත. එනම් පින්වතුන්ට ස්ථිර ස්වර්ගයන් පවකරුවන්ට නිරයන් ඵලවිපාක ලෙස ලබනු ඇත.

﴿وَنُفِخَ فِي الصُّورِ فَصَعِقَ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ إِلَّا مَنْ

شَاءَ اللَّهُ ثُمَّ نُفِخَ فِيهِ أُخْرَىٰ فَإِذَا هُمْ قِيَامٌ يَنْظُرُونَ﴾

පුර (නම් කාහලිය) පිම්මෙන් අනතුරුව අල්ලාහ්ගේ
 මනාපයට පාත්‍රවූ සියල්ලන් (හැරෙන්න) අහසේ සහ
 පොළොවේ (අත්) සියල්ල සිහිමුර්ජා වනු ඇත. නැවත
 වරක් පිම්මු ලබනු කළ මවුන් සියල්ල නැවත නැගිට
 පෙරවු වී සිටිනු ඇත. (සූරා අල්-සුමර් : 68)

* මෙම දිනය එළඹෙන්නට පෙර පූර්ව සලකුණු
 සමහරක් වේ. ඒදිනය එළඹෙන්නට පෙරවූ පූර්ව
 සාධකයන් සහ සාකෂිත්ද බොහෝ වේ.

* ඒ දිනය සම්බන්ධව අල්කුර්ආනයේ සහ හදිස්හි
 සඳහන්වී ඇති සියලු විස්තර සහ බේදවාචකයන් ගැන
 වූ කරුණු ඒ ආකාරයෙන්ම පිළිගත යුතුය.

6. පූර්ව සැළැස්ම (රෙදෙවිය) කෙරෙහි විශ්වාස කිරීම:

* මෙම විශ්වය තුළ සිදුවන හොඳ සහ නොහොඳ
 සියල්ල අල්ලාහ්ගේ පූර්ව සැළැස්ම මත සිදුවන්නේය.
 අල්ලාහ්ගේ පූර්ව දැනුම අනුව සහ තීරණය අනුව ඒවා
 සිදුවන බව විශ්වාස කළ යුතුය. එබැවින් මතු සඳහන්
 ආකාරයට ඒවා විශ්වාස කළ යුතුව ඇත.

* යමක් සිදුවීමට පෙර එය සිදුවන ආකාරය පිළිබඳ
 අල්ලාහ්ගේ දැනුම.

* එසේ සිදුවන සියලු දේ මහු වෙත ඇති ලවහුල්
 මෝඟුල් නම් ආරකෂිත පුවරුවෙහි ලියවී ඇත.

* මහු සියලු දේ නිර්මාණය කරයි. අති උත්කෘෂ්ඨ
 මහු සිතු දේ කිරීමට අති බලවතාය.

* මහු සිතු පැතු දේ සිදුවිය. මහු නොසිතු දේ නොසිදු
 විය. මහු සිතු දේ හැර අන් කිසිවක් සිදු නොවේ.
 මහු සියලු දේ කෙරෙහි බලසම්පන්නයාද වේ.

විශ්වාස ප්‍රතිපත්ති සම්බන්ධ තවත් සමහර කරුණු:

* අදාගමාන දැහි දැනුම අල්ලාහි හැර අන් කිසිවෙකු නොදනී.

* ජෛවඥයින් සහ නටවස්ත්‍ර ඵලාපල කියන්නන් සත්‍ය වත්තයන් ලෙස පිළිගන්නේ කවරෙක්ද මහු කාච්චි වෙ. තවද, මවුන් හමුවට යෑම විශාල පාපිය ක්‍රියාවට අයත්වෙ.

ආගම අනුමත නොවූ දෙයින් බරකන් හෙවත් ආශීර්වාද හෝ අනුභව අපේක්ෂා කිරීම : ඉස්ලාම් ධර්මයේ අනුමත කරන ලද දෙයින් හැර අන් ක්‍රමයකින් එසේ අපේක්ෂා කිරීමට මුස්ලිම්වරයෙකුට නොහැකිය.

විසිලා ප්‍රාර්ථනාවන් : සුද්ධවූ අල්කුර්ආනයේ සඳහන්වී ඇති වසිලා හෙවත් උදව උපකාර පැතීම සහ සම්පවීම එනම් ඉස්ලාම් ආගම අනුමත කරනු ලද වැදුම්පිදුම් වලින් අල්ලාහ්ට යටහත්භාවය දැක්වීම හා මහුට සම්ප වීමයි.

අනුමත විසිලා : අල්ලාහ්ගේ නාමයන් හා ගුණාංගයන් මුල්කර ගෙන අයදින ප්‍රාර්ථනාවන් හා ආයාචනයන්. (උදාහරණයක් : නිත්‍ය ජීවය මඟගෙන් ආරක්ෂා පනම්.)

එසේ නොවන්නට, තමා කළ පුණ්‍ය කර්මයක් පෙරටු කර ඇසිය යුතුය. (උදාහරණයක් වශයෙන් : දෙවියනි, මා දෙමාපියන් හට කළ ඇපඋපස්ථාන කර්මයන් පෙරටු කර මඟගෙන් උදව පනම්. පව සමා අයැදිමි. ආරක්ෂා පනම්). එසේ නොවන්නට ජීවතුන් අතර සිටින දැහැමි පුද්ගල යෙකුගෙන් තමා වෙනුවෙන් ප්‍රාර්ථනාවන් කරන ලෙස ඉල්ලා සිටීම.

ආගම අනුමත නොකළ නූතන විසිලා - බිද්ආ :

ඒවා කලකට පෙර නැසීගිය වක්තාවරුන් හෝ ජීවතුන් අතර නොවන අනෙකුත් දැහැමි පුද්ගලයන් පිහිටෙන්

හෝ මවුන්ගේ සොහොන් වෙත ගොස් හෝ නොවන්නට මවුන්ගේ තරාතිරම හෝ මහිමය හෝ ඉදිරිපත් කරමින් මවුන් පෙරටු කර ඉල්ලන ප්‍රාර්ථනාවන් වේ. (උදාහරණයක් වශයෙන්: නඹි තුමාගේ මහිමය මත හෝ සමහර මුස්ලිම් දේවස්ථානවල නැසී සොහොන් ගතවී ඇති දැහැමි පුද්ගල යෙකු හෝ දෙවගැන්තන් හෝ පෙරටුකර ආයාචනා කිරීම)

වසීලාහි ෂිර්ක් (ආදේශ කිරීම): නැසීගිය කෙනෙකුගෙන් හෝ මහු අතරමැදියෙකු ලෙස පත්කර උදව් උපකාර, ආරක්ෂාව සහ පවසමා වැනි දේ ඉල්ලීම. (උදාහරණයක් ලෙස : නඹි තුමාගෙන් ඉල්ලා සිටීම හෝ නැසීගිය සමහර දෙවගැන්තන් අමතා පිහිට පැතීම)

* අල්කුර්ආනය අනුව හෝ නඹි තුමාගේ සුන්නා සංකල්පය අනුව හෝ ස්වර්ගයට අයත් වූවන් වශයෙන් හා නිරයට අයත් වූවන් වශයෙන් ස්ථිර කරන ලද අය හැර මුස්ලිම්වරයෙකු ස්වර්ගයේ වැසියෙක් හෝ නිරයේ වැසියෙකු ලෙස සිථිරව කීමට කිසිවෙකුට නොහැකිය.

* ෂිර්ක් හෝ කුෆර් නොවන්නට කෙනෙකු විශාල පවක් කළ විට මහුගේ සත්‍ය විශ්වාසය හෙවත් ර්මානය මහු ගෙන් බැහැර නොවන්නේය. නමුදු මහුගේ එවන් ක්‍රියාව අනුව ර්මාන් මෙලොවෙහි අඩුවැඩි වන්නේය. අල්ලාහ්ගේ මනාපය අනුව එලොවද අඩු වැඩි වන්නේය. අල්ලාහ්ගේ මනාප අනුව මහුට සමාවිය හැකිය, නොවන්නට මහුට අඩුවම් ලබා දෙනු ලබනු ඇත.

* ඉස්ලාම් ආගම වෙනුවෙන් උදාර ලෙස සුවිශාල පරිත්‍යාගයක් කළ නඹි තුමාගේ කළණ මිතුරන් වන සහාබාවරු සියලු දෙනා මුහම්මද් තුමාට පසු මෙම සමාජයේ යහමග ලද්දන් හා උතුම් අය වෙති. මවුන් කෙරෙහි ප්‍රියමනාප දැක්වීම ර්මාන් සහ ඉස්ලාමයට අදාළ

කරුණක් වේ. මවුන්ට හිමි කිරීමත් දේහාරෙන්තට අත් කිසිවක් නොපවසිය යුතුය. මවුන්ගෙන් අබ්බකර් බිත් සිද්දික්, උමර් බිත් කත්තාබ්, උස්මාත් බිත් අර්ෆාත් සහ අලී බිත් අබ්බාලිබ් වැන්නන් පිළිවෙලින් ප්‍රධාන අය වේ.

* නබි තුමාගේ පවුලේ අය කෙරෙහි ප්‍රියමනාප වීමද ආගමේ කොටසකි. මවුන් වන්නේ එතුමාගේ බිරිඳත්, පියාගේ සහෝදරයන් සහ මවුන්ගේ පුතුන් වැනි ඉස්ලාමය වැළඳගත් එතුමාගේ ඥාතීන්ය.

* මුහම්මද් තුමා ඉදිරිපත් කළ දෙයින් යමක් අපහාසයට ලක් කරන්නේ නම් හෝ සුළු කොට තකන්නේ නම් හෝ අල්ලාහ් සහ මුහම්මද් තුමා නිග්‍රහ කර අවමාන කරන්නේ නම් හෝ මහු කාෆිර් වරයෙකු ලෙස වේ.

* කොඩිවිත කිරීම, ඒ වෙනුවෙන් ක්‍රියා කිරීම සහ ඒවා විශ්වාස කර පිළිගැනීමද කුෆර් වේ. (හුනියම් කරන අය වෙත යෑම, මවුන්ට උදව් කිරීම, කෙතෙකු ලවා තම හතුරෙකුට හුනියමක් කිරීමද එහි අඩංගු වේ.)

2. වින්දනාමාතෘ:

පිරිසිදුව: පිරිසිදුව කොටස් දෙකකි.අ. අපිරිසිදු දෙයින් පිරිසිදු වීම : සලාත් කිරීමට ඉදිරිපත් වන්නාගෙරී ශරීරය, මහු සලාත් කිරීමට තොරා ගන්නා ස්ථානය සහ මහු ඒ වෙනුවෙන් අඳුම වැනි සියල්ල නපීස් හෙවත් අපිරිසිදුවෙන් ඉදුරාම ඉවත්වී තිබිය යුතුය. (උදාහරණයක් වශයෙන් මල මුත්‍රා සහ ලේවැනි දේ)

ආ : කිල්ලෙන් පිරිසිදු වීම. එය කොටස් දෙකකි.

1. සුළු කිලිට : එනම් වුළු දෝවනය නිශ්ප්‍රභා කරන මල මුත්‍රා පිටවීම සහ වාතය පිටවීම.

2. මහා කිල්ල : නෑම අනිවාර්යය කරන කරුණු (එනම් මාසික මසපය, ප්‍රශව රුධිරය සහ ධාතු පිටවීම)

මලලුත්තා පිටවීම, වාතය පිටවීම, මටුමස් අනුභව කිරීම සහ තද නින්ද වැනි සුළු කිලි අවස්ථාවන් ඇති වූ විට සලාත් නැමදුමට පෙර වූ කිරීම අනිවාර්යය වේ.

චුරුඳ (දෝවනය) කරන පිලිවෙළ :

1. වූ වෙනුවෙන් වෙනතා කිරීම. මෙය වචනයකින් කීමට උවමනා නැත.

2. **اللَّهُمَّ** බිස්මිල්ලාහ් යනුවෙන් පවසමින් දැන් මැණික් කටුව දක්වා තුන් වතාවක් සේදීම.

3. කට තුන්වරක් සේදීම සහ නාස්පුඩු පිරිසිදු කිරීම.

4. මුහුණ තුන්වරක් සේදීම (එක් කන්පෙත්ත සිට අනෙක් කන් පෙත්ත දක්වාද නළලේ හිස කෙස් පටන් ගන්නා ස්ථානයේ සිට උගුර දණ්ඩ දක්වා වූ ස්ථානය මුහුණ ලෙස සැළකේ.)

5. පළමුව දකුණු අතද පසුව වමතද සේදිය යුතුය. දැන් ඇඟිලි තුඩ සිට වැලමිට ඇතුළුව තුන් වරක් සේදිය යුතුය.

6. පසුව ජලය තවරා ආතන් අනෙක් හිස පෙර සිට පිටුපස දක්වාද, පිටුපස සිට පෙර නළල දක්වාද පිරිමැදිය යුතුය.

7. පසුව දබරැඟිල්ල දෙකත් සිදුරුවලට ඇතුළු කර දෙකත් පෙනි පිරිමැදිය යුතුය.

8. පසුව වළලුකරය දක්වා දෙපා තුන්වරක් සේදිය යුතුය. පළමුව දකුණද පසුව වමද සේදිය යුතුය.

6. අතිවාරිය නෑම:

මාසික සුඩිය, ප්‍රභව රුධිරය, කායික සංසර්ගය සහ අන් විධියකින් ධාතු පිටවීම වැනි මහ කිලි අවස්ථාවන්හි නැම අනිවාර්යය වේ.

ජලස්නානය කරන පිළිවෙළ:

1. පළමුව නිස්සන් (වෙටනාව) කළ යුතුය.
2. බිස්මිල්ලා යනුවෙන් පවසා සම්පූර්ණ ලෙස වුළ දොවනය කළ යුතුය.
3. පසුව තුන් වරක් හිසට ජලය වත්කළ යුතුය.
4. පසුව මුළ දේහයම සම්පූර්ණව තෙමෙන අයුරු ජලය වත්කළ (නා ගත) යුතුය.

7. **තයම්මුම් :** ජලය නොලැබෙන අවස්ථාවකදී හෝ ජලය පාවිච්චි කළ නොහැකි අවස්ථාවකදී හෝ වුළ සහ අනිවාර්යය නැම වෙනුවට දුවිලි සහිත පස් මගින් කෙරෙන පිරිමැදීමට තයම්මුම් යනුවෙන් හැඳින්වේ.

තයම්මුම් කරන පිළිවෙළ : පළමුව, වුළ හෝ අනිවාර්යය නැම කරණ අවස්ථාවන්හී කරනා අයුරු නිස්සන් කළ යුතුය. පසුව පිරිසුදු පසෙහි හෝ බිත්තිය මත දෙඅත් තබා ඉක්බිති ගසා පළමුව මුහුණේ පිරිමැද පසුව එක් අත අනෙක් අතේ පිටතේ පිරිමැදිය යුතුය.

හයිල් : ස්ත්‍රියගේ මාසික මසපය වේ.

හිතාස් : දරු ප්‍රසූතියෙන් පසු පිටවන රුධිරය.

හයිල් සහ හිතාස් අවස්ථාවේ කෙනෙකු නොකළ යුතු ඒවා :

1. කායික සංසර්ගය.
2. නැමදුම, උපවාසය සහ කංඛා ප්‍රදක්මණාව. (පිරිසිදු වීමෙන් පසු අතපසුවූ උපවාස ශීලය නැවත සම්මාදම් විය යුතු අතර සලාත් නැවත කිරීමට උවමනා නැත.
3. සුද්ධවූ කුර්භානය ඇල්ලීම සහ කියවීම.
4. දේවස්ථානය තුළ රැඳී සිටීම.
5. පිරිමියෙකු හයිල් හෝ හිතාස්හි පසුවන තම බිරිඳ දික්කසාද කිරීම.

සිලාඪ : යමෙකු ඉස්ලාම් ආගම පිළිගෙන සාකෂි දැරීමෙන් පසු ඉටුකළ යුතු අනෙක් ප්‍රධානතම ආගමික කරුණ වන්නේ ජෛනික නැමදුම ඉටුකිරීම වේ. එය ඉස්ලාම්හි දෙවැනි කුළුණ වේ. ජෛනික දේවනැමදුම මුළුමනින්ම අත්හැරින්නා මුස්ලිම්වරයෙකු ලෙස පිළිගැනීමට නොහැක.

නැමදුම ඉටුකරන කළ එහි සියලුම නීතිරීති සහ කොන්දේසි හරියාකාරව පිළිපදිනා තුරු නැමදුම සම්පූර්ණ නොවන්නේය. සලාත් හෙවත් දේවනැමදුම ඉටුකිරීම සම්බන්ධව තබිතුමාගේ ආදර්ශය පිළිපැදිය යුතුය.

තෘලදුම සඳහා වූ පූර්ව කොන්දේසි (ඡර්ඪ) :

මතු සඳහන් කරුණු දේවනැමදුම පිණිස පූර්වව සම්පූර්ණ විය යුතු ඒවා වේ. ඉස්ලාම් දහම අනුමත කළ නිදහස් කරුණුවලින් තොරව ඒවා සම්පූර්ණ නොවන්නට දේවනැමදුම කිසිවිටෙක අනුමත නොවේ.

- ▶ සුළු කිල්ලෙන් මිදීම: වූළ දෝවනය. (වූළ දොවනය නිෂ්ප්‍රභා කරන දේවලින් වැළකිය යුතුය)
- ▶ මහ කිල්ලෙන් මිදීම : අනිවාය්‍ය නැම (ධාතු පිටවීම, මාසික මසප්වීම, ප්‍රසූති රුධිරය සහ කායික සංසර්ගය)
- ▶ නැමදුම සඳහා වූ නියමිත වෙලාව පැමිණීම : නියමිත වෙලාව එළඹෙන්නට පෙර නැමදුම කිරීම තහනම් වේ.
- ▶ නියයත් හෙවත් වෙනතාව : කෙතෙකු දේවනැමදුම වෙනුවෙන් සිට ගත් කළ ඒ ඒ දේවනැමදුම වෙනුවෙන් අධිෂ්ඨානය කර ගත යුතුය. (වචනවලින් නොව.)
- ▶ ඉස්ලාම් අනුමත ආඥමෙන් සැරසී සිටීම : (පිරිමින් නානියේ සිට දණහිසට පහළ වූ කොටසද, ස්ත්‍රීන් මුහුණ සහ දැත් හැර අන් කොටසද, ආවරණය කළ යුතුය)
- ▶ කිබ්ලා දිසාවට වෙත මුහුණ ලැම : කිබ්ලාව හැර අන් කිසිදු දිසාවකට මුහුණ හැරවීම තහනම් වේ.

තැවදුම කරන පිළිවෙළ:

- ▶ ඒ ඒ වෙලාවට කළියුතු නැමදුම අනුව කිබ්ලාව දෙසට මුහුණ ලා සිට ගත යුතුය. (කිබ්ලාවට මුහුණ හැරවීම වැරදි වේ). හැකි අය සිටගෙන නැමදුමෙහි යෙදීම නැමදුමේ ප්‍රධාන කොන්දේසියකි.
- ▶ اللهُ أَكْبَرُ ‘අල්ලාහු අක්බර්’ යනුවෙන් මුල් තක්බීරය කීම (මුල්ම තක්බීරය අනිවාර්යය වේ. අන් සියල්ල වැරදිවිය).
- ▶ පසුව දකුණත වමත මත තබමින් දැත් පපුව මත තබා ගත යුතුය (මෙය සුන්නා වේ).
- ▶ තක්බීර් අල් ඉහ්රාමි: (මුල්ම කත්බීර්)හි සුරා ආනිහා පාරායනය කිරීම තවත් අනිවාර්යය කරුණක් වේ. පසුව මනාපය පරිදි අල්කුර්ආනයෙන් සුලු සුරාවක් පාරායනය කළ හැකිය.
- ▶ اللهُ أَكْبَرُ ‘අල්ලාහු අක්බර්’ යනුවෙන් පවසමින් රුකුළ අවස්ථාවට පත්වීම. (හිස සහ පිට, කොන්ද හා සමානවන සේ දණහිස් මත දැත් තබා පහත්වීම) එහිදී سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيمِ ‘සුබ්හාන රබ්බියල් අළීම්’ යනුවෙන් තුන්වරක් පැවසිය යුතුය. නැමදුමෙහි රුකුළ ආර්ථ වේ. එහි සුබ්හාන රබ්බියල් අළීම්’ යනුවෙන් පැවසීම වැරදි වේ.
- ▶ පසුව سَمِعَ اللهُ لِمَنْ حَمِدَهُ ‘සම්අල්ලාහු ලීමත් හමිද්’ යනුවෙන් පවසමින් පෙර සේ සිට ගත යුතුය. ඉමාම් හා ඒකාබද්ධ නැමදුමේ යෙදෙනවා නම් ඉමාම් එසේ පැවසීමෙන් පසු كَلِمَاتُ رَبِّنَا ‘රබ්බනා ලෙකල් හමිද්’ යනුවෙන් අනුපිළිපදින්නන් පැවසිය යුතුය.

▶ اللهُ أَكْبَرُ අල්ලාහු අක්බර් යනුවෙන් පවසමින් දේහයේ සන්පොලක් පොළොවේ පතිත වන අයුරු සජ්දා කිරීම. මෙය අනිවාර්යය කරුණකි. (දෙපා ඇඟිලි, දෙදණහිස්, දැත් සහ නළල සමග නාසය) සජ්දාහි رَبُّنَا الْعَلِيِّ 'සුඛිභාන රබ්බියල් අංලා' යනුවෙන් තුන් වරක් පැවසිය යුතුය. (එය වාචිනිවේ).

▶ اللهُ أَكْبَرُ 'අල්ලාහු අක්බර්' යනුවෙන් පවසමින් සජ්දා සිට නැගිට වාඩි විය යුතුය. එසේ වාඩිවීම අනිවාර්යය වේ. එහිදී رَبُّنَا الْغَفُورِ 'රබ්බිග්ෆර්ලි' යනුවෙන් පැවසීම වාචිනි වේ.

▶ පසුව اللهُ أَكْبَرُ 'අල්ලාහු අක්බර්' යනුවෙන් පවසමින් පෙර කළ සජ්දා සේම දෙවැනි සජ්දාව කළ යුතුය. ඒහා නැමදුමෙහි රකාඅතයක් (පියවරක්) අවසන් වේ.

▶ اللهُ أَكْبَرُ 'අල්ලාහු අක්බර්' යනුවෙන් පවසමින් නැවත වරක් සිටගෙන පෙර සේම රකාඅතයක් නිම කළ යුතුය. එය දෙවැනි රකාඅතය (පියවර) යනුවෙන් සඳහන් වේ.

▶ ෆජර් සහ ජුම්ආ වැනි අනිවාර්යය නැමදුමන් රකාඅන් දෙකෙන් සමන්විත නැමදුමක් නම් දෙවැනි රකාඅතයේ දෙවැනි සජ්දාවෙන් පසු ආපසු නොනැගිට තෘෂ්හුද්හි වාඩි විය යුතුය. එහිදී

التَّحِيَّاتُ لِلَّهِ وَالصَّلَوَاتُ وَالطَّيِّبَاتُ ، السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ ، السَّلَامُ عَلَيْنَا وَعَلَىٰ عِبَادِ اللَّهِ الصَّالِحِينَ ، أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ .

'අත්තහිය්යාතු ලිල්ලාහි වස්සලවාතු වත්තස්සිබාතු අස් සලාමු අලෙයික අස්සුහන් තබිය්යු වරහම් තුල්ලාහි

වචරකාතුහු අස්සලාමු අලෙයිනා වඳලා ඉබාදිල්ලාහිස් සාලිහින්. අෂ්හදු අල්ලාඉලාහ ඉල්ලේලාහු වඅෂ්හදු අන්ත මුහම්මදන් අබ්දුහු වරසුලුහු' යන තෂ්හද්ද් පැවසිය යුතුය.

සලවාතුල් ඉබ්රාහිමියියා හෙවත් මතු සදහන් කොටසද පාරායනය කළ යුතුය.

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مُّجِيدٌ ، وَبَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا بَارَكْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مُّجِيدٌ ،

'අල්ලාහුමම සල්ලි අලා මුහම්මදින් වඳලා ආලි මුහම්මදින් කමා සල්ලියින අලාඉබ්රාහිම වඳලාආලි ඉබ්රාහිම ඉන්තක හමිදුම් මපීද්. වබාරික් අලා මුහම්මදින් වඳලා ආලි මුහම් මදින් කමා බාරක්ත අලා ඉබ්රාහිම වඳලා ආල ඉබ්රාහිම ඉන්තක හමිදුම් මපීද්'. (සලාතයේ අවසානයේ සලවාතුල් ඉබ්රාහිමියියා හා තෂ්හද්ද් උසුරීම අනිවාර්යය වේ)

▶ සලාත් නිම කරනු වස් මුලින් දකුණටද පසුව වමටද اللَّهُمَّ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ යනුවෙන් සලාම් කළ යුතුය. සලාම් කිරීම ආර්ථ වේ.

▶ මග්රිබ්, දුහර්, අස්ර් සහ ඉෂා වැනි රක්අත් තුනෙන් හෝ හතරෙන් හෝ සමන්විත තැමදුමන් කරන විට දෙවැනි රක්අත් අවසානයේ තෂ්හද්හි වාඩිවී තෂ්හද්ද් කීම වාජිබ් වේ. පසුව اللَّهُ أَكْبَرُ 'අල්ලාහු අක්බර්' යනුවෙන් පවසා තැගිට ඉතිරි තුන්වන හෝ තුන්වන සහ සිව්වැනි රක්අත් අවසන් කළ යුතුය. පසුව තෂ්හද්හි අවසාන කොටසද වන සලවාතුල් ඉබ්රාහිමියියාද උසුරා සලාම් කිව යුතුය.

▶ නැමදුමෙහි අවශ්‍ය කටයුතු අනුපිළිවෙළින් ඉටු කළ යුතුය. එසේ ඉටුකිරීම අනිවාර්යය (ෆර්ල්) ක්‍රියාවකි.

▶ නැමදුමෙහි සියලු කටයුතු ඉක්මන් නොවී සාවද්‍යතාව කිරීමද තවත් අනිවාර්යය (ෆර්ල්) ක්‍රියාවකි. (සලාත් අවසන් කළ පසු උසුරිය යුතු සමහර ප්‍රාර්ථාවන් මුහුම්මද් තුළා පහදා දුන්න. ඒවා සලාත් සම්බන්ධ පොත්පත්වලින් අධ්‍යයන කර ගැනීම වැදගත්ය)

තෑමදුමට අදාළ අනිවාර්ය කරුණු:

නැමදුමෙහි කළයුතු අනිවාර්යය ක්‍රියාවක් දැනගෙන හෝ වැරදීමකින් හෝ අත් හැරීමෙන් නැමදුම මුලුමනින්ම අවලංගු වේ. නැමදුමට අදාළ වාචිකයක් උවමනාවෙන් කෙතෙකු පැහැර හැරියේ නම් මහුගේ නැමදුම නිෂ්ප්‍රභා වේ. අමතක වීමකින් හෝ අතපසුවීමකින් හෝ අත් හැරෙන්නේ නම් එයට නැමදුම අවසානයේ සප්දාසභ්වු කළ යුතුය. (එනම් සුප්ප්ද් දෙකක් කළ යුතුය)

තෑමදුම නිෂ්ප්‍රභා කරන කරුණු :

- ▶ අනිවාර්යය දෙයක් නොකිරීම සහ දැනදැනම වාචික ක්‍රියාවක් අත් හැරීම.
- ▶ නැමදුම් අවස්ථාව තුළ දැනුවත්ව අත්තපානය කිරීම.
- ▶ නැමදුමට අදාළ නොවන කතා හෝ කියවීම.
- ▶ වුළු අවලංගු වන යම් දෙයක් සිදුවීම.
- ▶ නුවුවමනාවෙන් නුසුදුසු ක්‍රියාවන් අඛණ්ඩව යෙදීම.
- ▶ කිබ්ලා දෙසින් සම්පූර්ණව ඉවත් වීම.
- ▶ නැමදුම අවස්ථාවේ සිනාසීම.
- ▶ රුකුළු, සුප්ප්ද් සහ නැගිටීම වැනි දේ දැන දැනම අඩුවැඩියෙන් කිරීම.
- ▶ නැමදුම් කරනවිට ඉමාම්ට පෙර ක්‍රියා කිරීම.

නැව්දුම් වේලාවන්

නැව්දුම	රක්ෂන්	වේලාවන්
ෆජර්	2	ෆජර් අවසාන සිට ඉර පායනතුරු
දුහර්	4	ඉර මුදුණෙන් ආලෝක අවස්ථාව සිට යම් වස්තුවක සෙවනැල්ලක් ඒ හා සමාන වනතුරු
අසර්	4	යම් වස්තුවක සෙවනැල්ලක් ඒ වස්තුව හා සමානවූ අවස්ථාවේ සිට ඉර බසින වේලාව වනතුරු
මග්රිබ්	3	ඉර බැස යෑමෙන් පසු වේලාව සිට අභස රත්පැහැ වන තුරු
ඉෂා	4	උභය රත්පැහැ වූ වේලාවේ සිට මධ්‍යම රාත්‍රිය දක්වා

නැව්දුම සම්බන්ධ නවත් සමහර වැදගත් කරුණු:

1. පිරිමින් ජමාඅත් හා මස්ජිදයේ නැව්දුම කළ යුතුය. කාන්තාවන් මස්ජිදයට යෑම අනිවාර්ය නැත.
2. පිරිමින් වදින්නට පෙර අදාත් සහ ඉකාමා ඉතා අවශ්‍යය. කාන්තාවන්ට අනිවාර්යය නැත.

3. අදාත් : (නැව්දුම පිණිස ඇමතීම)
    - අල්ලාහු අක්බර් අල්ලාහු අක්බර්
    - අල්ලාහු අක්බර් අල්ලාහු අක්බර්
    - අෂ්හදු අල්ලාඉලාහ ඉල්ලේලාහ්
    - අෂ්හදු අල්ලාඉලාහ ඉල්ලේලාහ්
    - අෂ්හදු අන්න මුහම්මදුර් රසුලුල්ලාහ්
    - අෂ්හදු අන්න මුහම්මදුර් රසුලුල්ලාහ්
    - හයියඅලස්සලාහ් හයියඅලස්සලාහ්
    - හයියඅලල්ෆලාහ් හයියඅලල්ෆලාහ්
    - අල්ලාහු අක්බර් අල්ලාහු අක්බර් ලාඉලාහ ඉල්ලේලාහ්
- ෆජර්හි අදානයේ පමණක් හයියලේෆලාහ් පැවසුවාට පසු

الصلاة خير من النوم අස්සලාතු කයිරුම් මිනන් නවම් යනුවෙන් දෙවරක් එක්කර පැවසිය යුතුය.

4. ඉකාමා: අල්ලාහුක්කර් අල්ලාහු අක්කර්

අෂ්හදු අල්ලාඉලාහ ඉල්ලල්ලාන්

අෂ්හදු අන්න මුහම්මදර් රසුලල්ලාන්

හයියඅලස්සලාන් හයියඅලල්ලාන්

කද්කාමනිස්සලාන් කද්කාමනිස්සලාන්

අල්ලාහු අක්කර් අල්ලාහු අක්කර් ලාඉලාහ ඉල්ලල්ලාන්

(සැම අනිවාර්ය නැමදුමකදීම ඉකාමා පැවසිය යුතුය.)

ප්‍රමිආ තැමදුම් :

ප්‍රමිආ නැමදුම වැඩිවියට පත්වූ සියලු පිරිමින් කෙරෙහි අනිවාර්යය වේ. පරිගුද්ධවූ අල්කුර්ආනය මෙසේ පවසයි:

﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا نُودِيَ لِلصَّلَاةِ مِنْ يَوْمِ الْجُمُعَةِ فَاسْعَوْا إِلَىٰ ذِكْرِ اللَّهِ وَذَرُوا الْبَيْعَ ﴾

විශ්වාසවන්තයින්, ප්‍රමුආ දිනයේ නැමදුම පිණිස කැඳවන ලද්දේ නම් වෙළඳාම නතර කර අල්ලාහ් සිහිකරනු වස් (දේවස්ථානයට) වහා පියම කරව. (අල්ප්‍රමුආ : 9)

ප්‍රමුආ නැමදුම සිකුරාදා දිනයේ ලුහර් නැමදුම වෙනුවට ඉමාම්ගේ විශේෂ දේශනයකින් පසු රක්අන් දෙකකින් අනිවාර්යය සමන්විත නැමදුමකි. නැ පිරිසිදු වී, පිරිසිදු අඳුමකින් සැරසී, සුවද වලවුන් ඇත්නම් ඒවා තවරා නියමිත වෙලාවට පෙර මස්පිදය තුලට පිවිසීම අගනේය. ඉමාම් දේශනය පටන් ගත් පසු කතා කිරීම නුසුදුසුය. ඒ අවස්ථාවේ වෙළඳ ගනු දෙනු කිරීම සහ වෘතිය වැනි කටයුතු කිරීමද තහනමය. ප්‍රමිආ නැමදුම කාන්තාවන් හට අනිවාර්ය නොවේ.

අවුරුදු දින නැවදුම්: (රදුල් ෆිත්ර් සහ රදුල් අළුභා අවුරුදු):
 (රදුල් ෆිත්ර් යනු උපවාස ශීලය අවසන් කිරීමෙන් පසු
 ඡව්වාල් මාසයේ පළමුවන ලාසද දැකීමෙන් පසු පසුදා
 සමරණ අවුරුදු වන අතර රදුල් අළුභා යනු හජ් මාසයේ
 දහවන දිනය සමරණ අවුරුද්ද වේ. (පරිවර්තකයා)

මෙම නැවදුම් දෙක සුන්නතුල් මුඅක්කදා (නබි තුමා
 විසින් නොකඩවා ඉටු කරන ලද) නැවදුම වේ. සමහර
 පව්වරුන් එය වාජිබ් යයි පවසති. පිරිමින් මෙන්ම ස්ත්‍රීන්ද
 එයට සහභාගි විය යුතුය. ඒදින නැ පිරිසිදුවී අළුත් ඇඳුම්
 ඇත්තම් එයින් සැරසී, තිබේනම් සුවද විලවුන් තවරා නැව
 දුම් ස්ථානයට යා යුතුය. රද් දිනයේ පෙරදින සවස සිට
 තක්බීර් පැවසිය යුතුය. රදුල් අළුභා(හජ් අවුරුද්ද)දිනයේ
 දවස් තුනක්, එනම් සිව්වනදාට පෙර සන්ද්සාව එළඹෙන
 තුරු තක්බීර් කීම වැදගත්ය. රදුල් ෆිත්ර් දිනයේ පෙර
 දින සැන්දැවේ සිට ඉමාම් (නැවදුම කරන) මුසල්ලාවට
 ඇතුල්වන තුරු තක්බීර් පැවසිය යුතුය. තක්බීර්:

الله أكبر الله أكبر، لا إله إلا الله، والله أكبر الله أكبر و الله الحمد.

අල්ලාහු අක්බර් අල්ලාහු අක්බර්, ලාඉලාහා ඉල්ලල්ලාහ්,
 අල්ලාහු අක්බර් අල්ලාහු අක්බර් වලිල්ලාහිල් හමිද්.

ජනාසා (මුස්ලිම් මරණයකට අදාළ) නීතිරීති :

මුස්ලිම්වරයෙකු මරණයට පත්වීමේ උස් හඬින් හැඬීම
 හෝ විලාප නැගීම තහනම්ය. මුහම්මද් නබි තුමා දෙසුහා:
 ‘යමෙකු මැරුණු කෙනෙකු වෙනුවෙන් විලාප නගා
 හඬන්නේ නම් මරණයටද ඒ හා සමාන වේදනා පමුණුවනු
 ඇත’. නම දුක සංඛාව ප්‍රකාශ වනසේ සාමාන්‍යය ලෙස
 හැඬීම ආගමේ අනුමතයි.

කාන්තාවක් නම නැසීගිය ස්වාමි පුරුෂයා වෙනුවෙන්
 සිව් මසක් සහ දින දහයක් ඉද්දා නම් තනි ආරක්ෂාව

රැකිය යුතුය. ඒ හැර අනෙක් කාර්තුවන්ගේ තේරුම්කර
අධිකව දුක්වීම ඉස්ලාම් කිසිවිටෙක අනුමත නොකරයි.
ඉද්දා අවස්ථාවේ නොකළ යුතු දේ

* වැදගත් හේතුවක් නොවන්නට ඇය නිවසින් පිටවීම
නොකළ යුතුය.

* අනුන්ගේ සිත් පිනවන අයුරු විලාසිතාවට අනුව
ඇඳුම් ඇඳීම සහ සුවඳ විලවුන් තැවරීම.

* ඉද්දා කාලය තුළ ඇය නැවතත් විවාහ වීම, විවාහ
කටයුතු ගැන කතා කිරීම ඉදුරාම තහනම්ය.

මාතෘදේහයක් සේදීම:

මරණයට පත්වූ කෙනෙකුගේ දේහය භූමදානය පිණිස
දෝවනය කිරීම වැජිබිය.

දේහය සේදීම:

1. මුළු දේහයම තෙත්වන අයුරු ජලය වත්කළ යුතුය.
ජලය මුළු දේහය පුරා තැවරීම වැදගත්ය.
2. නැමදුමට වූළ කරන සේ මාතෘදේහය වූළ කරවීම
උචිත ක්‍රියාවකි. පසුව තුන් වතාවක් සේදිය යුතුය.
3. ජලයෙන් සේදිය නොහැකි අයුරු දේහය විකෘති වී
ඇත්නම් නැමදුම් පිණිස තයම්මුම් කරන අයුරු මිනිය
ක්‍රමිකව තයම්මුම් කළ යුතුය.
4. පිරිමි දේහය, පිරිමි අය දෝවනය කළ යුතු අතර,
පිරිමියෙකු තම බිරිඳගේ දේහය සේදිය හැකිය. ස්ත්‍රී
මරණයක් නම් ස්ත්‍රීන් විසින් සේදිය යුතු අතර සිය
ස්වාමියාගේ දේහය තම බිරිඳ විසින් සේදිය හැකිය.

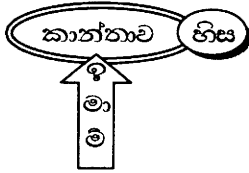
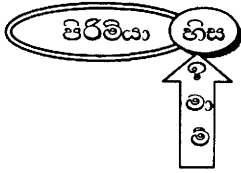
ධූෂණ කිරීම: (මිනිය අන්දවීම) මිනිය කූෂණකිරීම වැජිබී
වේ. එය දෙපා සහ හිස ඇතුළුව මුළු දේහය වැසෙන සේ
අන්දවන රෙදි කැබැලිවලින් සමන්විතය. රෙදිවලින් මිණිය

එනිය යුතුය. පිරිමි දේහය රෙදි කැලී තුනකින්ද, ස්ත්‍රිය කැලී පහකින්ද එකීම් ප්‍රියමනාපය. (මේ ගැන උගතුන් ලවා සවිස්තරව දැන ගන්නට උත්සාහ කරන්න. (පරි)

මරණ නැමදුම් : (සලාතුවේ ජනාදාස) මිනිය වෙනුවෙන් සුළු පිරිසක් හෝ නැමදීම වාපිබි වේ. අනෙකුත් වාපිබිවූ නැමදුම් සඳහා වූ සියලු නීතිරීති ජනාසා නැමදුම සඳහාද බල පැවැත්වේ.

මරණය වෙනුවෙන් නැමදුම් කරණ පිළිවෙළ:

මිනිය කිබිලා දෙසට හරහා තබා, ඉමාම් මිනියේ අසල සිට මරණ නැමදුම හසුරු විය යුතුය. අනෙක් අය පේලි තුනකට ඉමාම්ට පසුපසින් සිට නැමදිය යුතුය. පිරිමි මරණයක් නම් ඉමාම් හිස අසලද, ස්ත්‍රියක් නම් ඉමාම් මැද හරියේ සිටද නැමදුම හසුරු විය යුතුය. නැමදුම පිණිස ඇත්තේ කෙතෙකු පමණක් නම් මහු පමණක් හෝ නැමදුම කළ යුතුය. නැමදුම වෙනුවෙන් අනෙක් සලාතයට කරන විලසින් තක්බීර් කළ යුතු අතර පළමු වන තක්බීර්හි සුරා ආනියා උසුරිය යුතුය. දෙවැනි තක්බීර්හි නබිතුමා කෙරෙහි (නැමදුමෙහි අත්තහිස්යාත් අවසානයේ පවසන) සලාතුවේ ඉබ්‍රාහිමියියා පාරායනය කළ යුතුය. තුන්වන තක්බීර්හි මරණු අය වෙනුවෙන් පව සමා සහ ප්‍රාථ්තා කළ යුතුය. අවසාන තක්බීරයෙන් පසු දකුණු පසට හිස හරවා සලාම් දිය යුතුය. (සලාම් එකක් පමණක් සෑහේ. මරණ සලාතයේ අනෙක් සලාත් මෙන් රුකුළ හෝ සුපුද් හෝ කරන්නේ නැත)

භූමිදානය කිරීම: දේහය වැලඳීම වාපිති වේ. එය දේහය සම්පූර්ණව පස්වලට යට කිරීම වේ. (ඒ සඳහා කනීර් නම් වලක් නිම විය යුතුය). මිනිය මිනිවලේ කිබ්ලාවට මුහුණ ලා දකුණු පැත්තට මදක් ආලකර තැබිය යුතුය.

විලලිමේදී පැළකිය යුතු සම්භර කරුණු :

1. සොහොන පොළොව මට්ටමෙන් සමානලාව තිබිය යුතු බව මුහම්මද් නබි තුමා පැවසූහ. වියනක් පමණ මිනිවල උඩට මතුකර තැබීම බහුතර ඉස්ලාමීය විද්වතුන් ප්‍රියමනාප බව අදහස් කරති.
2. සොහොන මත හෝ වටා හෝ ස්මාරකයක් හෝ තාප්පයක් හෝ ඉදිකිරීම නබි තුමා තහනම් කළහ.
3. සොහොන මත දේවස්ථානයක් ඉදි කිරීමද මුහම්මද් නබි තුමා තහනම් කළහ.
4. නුවනා ලෙස මිණිවලවල් නැවත හැරීම තහනමය.
5. මිනිවල මත වාඩිවීමද තහනමය.

උපවාස ශීලය :

* කැම බීම සහ කායික සංසර්ගයෙන් (ස්වෝත්සාහයෙන් ධාතු පිට කිරීමෙන්ද) වැළකී ඉස්ලාමීය වසරේ රාමදාන් මාසයේ අනිවාර්යයෙන් හා අන්දිනවල සුන්නත් ලෙසද අළුයම ෧෪ වෙලාවේ සිට සැන්දෑ මග්රිබ් වෙලාව දක්වා කරනා වන්දනාමානය සවිමි නම් උපවාස ශීලය වේ. මෙය පරිනත පිරිමි සහ කාන්තා පක්ෂය කෙරෙහිම අනිවාර්ය වේ. මන්දයත් උපවාස ශීලය අනිවාර්යය කටයුත්තකි.

සියළු මුස්ලිම්වරු කෙරෙහි උපවාසශීලය අනිවාර්යය කිරීම ගැන පරිශුද්ධවූ අල්කුර්ආනයේ මෙසේ පවසයි:

﴿شَهْرُ رَمَضَانَ الَّذِي أُنزِلَ فِيهِ الْقُرْآنُ هُدًى لِّلنَّاسِ وَبَيِّنَاتٍ مِّنَ الْهُدَىٰ وَالْفُرْقَانِ فَمَن شَهِدَ مِنْكُمُ الشَّهْرَ فَلْيَصُمْهُ وَمَن كَانَ مَرِيضًا أَوْ عَلَىٰ

سَفَرٌ فَعِدَّةٌ مِّنْ أَيَّامٍ أُخَرَ يُرِيدُ اللَّهُ بِكُمُ الْيُسْرَ وَلَا يُرِيدُ بِكُمُ الْعُسْرَ
وَلِتُكْمِلُوا الْعِدَّةَ وَلِتُكَبِّرُوا اللَّهَ عَلَىٰ مَا هَدَاكُمْ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿١٨٥﴾

රමදාන් මාසය කුමණාකාර වේ නම් මනුෂ්‍ය වර්ගයාට පරිසමාප්ත මගපෙන්වීම, නිවැරදි මාර්ගය දක්වන පැහැදිලි ඉගැන්වීමවලින් සමන්විත සත්‍යාසත්‍ය පහදා දෙන අල්කු ර්ආනය පහළ වුවකි. ඒ මාසය ලබා ගන්නේ කවරෙක්ද මහු ඒ මාසයේ උපවාසයේ යෙදිය යුතුය. නමුදු ඒ මාසයේ යමෙකු ගමනේ යෙදී හෝ රෝගාතුරවී හෝ සිටී නම් වෙනත් දිනයක ඒවා සම්මාදම් විය යුතුය. අල්ලාහ් මඛට සහනයක් ගෙන දීමට මිස අසිරු ඇති කිරීමට ප්‍රිය නොවන්නේය. උපවාස දින සම්පූර්ණ කරන්නද මඛට යහමග පෙන්වු හෙයින් අල්ලාහ්ගේ උත්තම භාවය ප්‍රශංසා කිරීමටද (අල්ලාහ්ට) ස්තූති වන්න වීමද (අල්ලාහ් මෙම සහන මඛට ලබාදී ඇත. (සුරා අල්බකරා : 185) වක්තෘ මුහම්මද් නබි (සල්) තුමා දෙසුහ: ‘ඉස්ලාම්හි (වන්දනාමාතයට අදාළ) කුළුණු පහකි. ඒවා වැඳීමට සුදුසු එකම දෙවියා අල්ලාහ් බවත් මුහම්මද් තුමා මහුගේ වක්තෘ වරයා ලෙසත් සාකෂි දැරීම, දෙනික නැමදුම අබණ්ඩව ඉටුකිරීම, සකාත් බද්ද ගෙවීම, රමදාන් මාසයේ උපවාස ගිලයෙහි යෙදීම සහ ශක්තිය ලබන්නත් හජ් කර්තව්‍ය ඉටුකිරීම වේ’. (බුහාරි සහ මුස්ලිම්).

* මෙය නියම පරිණතවූ පිරිමි සහ කාන්තා දෙපක්ෂයටම අනිවාර්යය වේ. ස්ත්‍රිය මාසික සුධියෙන් සහ ප්‍රසව රුධිරයෙන් පිරිසිදු වී සිටිය යුතුය.

උපවාස ගිලය නිෂ්ප්‍රභා කරණ කරුණු :

1. කැමිහිම, කායික සංසර්ගයකින් ධාතු පිටවීම සහ සෙවන්සාහයෙන් පිට කිරීම (කෙතෙකු උපවාසයේ

යෙදී සිටි අවස්ථාවක නින්දේදී ධාතු පිටවී නම් උපවාසය නිෂ්ප්‍රභා නොවේ). (සණ දෙයක් හෝ අන් යමක් ශරීරයට ඇතුළු වීම). කාන්තාවන් උපවාසයෙහි යෙදී සිටින විට මාසික හෝ ප්‍රසවරාධිරය පිටවූවද උපවාසය නිෂ්ප්‍රභා වේ.

2. කෙනෙකු උපවාසය උවමනාවෙන් අත්හැරීමට හෝ අවසන් කිරීමට අධිෂ්ඨානය කළේ නම් මහු පෙර සඳහන් උපවාසය නිෂ්ප්‍රභා වන යමක් නොකළද මහුගේ උපවාසය අවලංගු වේ.

3. යමෙකු අමතකවීමකින් උපවාසය නිෂ්ප්‍රභා වන යමක් කළේ නම් මහුගේ උපවාසය නිෂ්ප්‍රභා නොවේ.

4. යමෙකු සැතපුම් හතළිහකට වැඩි ප්‍රමාණයක ගමණේ යෙදෙන්නේ නම් හෝ උපවාසයෙහි නිරතවිය නොහැකි අයුරු රෝගාතුර සිටින්නේ නම් ඒ දවස්වල උපවාසය අත්හැර පසු දිනයක ඒවා පියවිය යුතුය. එසේම කිරි මවෙකු හෝ ගැබිණියෙකු නම් උපවාසයෙහි යෙදීමෙන් යම් අපහසුවකට පත්වේ යැයි බියවන්නේ නම් උපවාසයෙන් වැළකී වෙනත් දිනයක ඒවා පියවිය යුතුය.

5. උපවාසයෙහි යෙදීමට ශක්තියක් නොලද වයෝවෘද්ධ පිරිමින් සහ කාන්තාවන් උපවාසය අත් හැර ඒ සඳහා සෑම දිනකම කෙනෙකුට සර්වභූත සුදුසු ආහාරයෙන් නියමිත ප්‍රමාණයක් දන් දිය යුතුය. (දන් දිය යුතු ප්‍රමාණය කිලෝ ග්‍රෑම් තුන්කාලකි)

සකාද් බද්ද:

සකාත් බද්ද ඉස්ලාමිහි තුන්වන අනිවාර්යය වගකීමක් වේ. නැමදුම හා සම්බන්ධ කර අල්කුර්ආනයේ බොහෝ තැන්වල සකාත් ගැන සඳහන් වී ඇත.

සීමිත කාලය තුළ කෙනෙකු වෙත තිබෙන සේසතෙන් ආගම පවසන ප්‍රමාණයක් සකාත් ලෙස එය ලබා

ගැනීමට සුදුසු අය හට දීම අනිවාර්යය වේ. සකාත්
 බද්ද ගැන අල්කුර්ආනය මෙසේ පවසයි:

﴿خُذْ مِنْ أَمْوَالِهِمْ صَدَقَةً تُطَهِّرُهُمْ وَتُزَكِّيهِمْ بِهَا﴾

(නබි තුමනි,) මවුන්ගේ සේසතෙන් දන් වෙනුවෙන් වූ
 කොටස රුගෙන මවුන් පිරිසිදු කර මවුන්ගේ සිත්ද
 පවිත්‍ර කරනු මැනවි. (සුරා අත්තව්බා 103)

නබි තුමා දෙසූහ: ‘ඉස්ලාමහි මූලික යුතුකම් පහකි.
 ඒවා වැදීමට සුදුසු දෙවියා අල්ලාහ් හැර අන් කෙනෙකු
 නැත, තවද මුහම්මද් තුමා අල්ලාහ්ගේ වක්තෘ වරයාවේ
 යනුවෙන් සාකම් දැරීමද, නැමදුමෙහි අබණ්ඩව නිරත
 වීම, සකාත් නම් දුහි බද්ද ගෙවීම, රමසාන් මාසයේ
 උපවාසයෙහි යෙදීම සහ හජ් කර්තව්‍යය ඉටුකිරීම
 වේ.(ග්‍රන්ථ : බුහාරි සහ මුස්ලිම්)

* සකාත් බද්ද ගෙවීම කෙනෙකු ප්‍රිය වී කරන උදව්වක්
 නොව, එය අනිවාර්යය කටයුත්තකි. සකාත් දීමෙන් එය
 ඉටුකරන්නාට කිසිදු ලොකික ප්‍රසිද්ධත්වයක් නොලැබේ.
 මෙය ආර්ථික හා සම්බන්ධ යුතුකමක්ද, දෙවිදු විසින්
 නියමවූ වන්දනාමානයක්ද වේ. දුහිත්ගේ ජීවන තත්ත්වය
 ඉහළ මට්ටමකට පත්වනු වස් අල්ලාහ් මෙය අනිවාර්යය
 කර ඇත. සකාතය අප මුහුණ දෙන දුක් කරදරවලට
 පිළියමක් ලෙසද, සැදැහැවතුන් අතර ඉවසීම සහ
 පරාර්ථකාමිත්වයක් හා සිත්සනාත් තුල සහනයක් ඇති
 කරනා අඩිතාලමක් ලෙසද වේ.

සකාත් ගෙවිය යුතු දේ සිව් වැදෑරුම් වේ.

1. පොළොවෙන් ලබාගන්නා දේ. (ධාන්‍ය වර්ග, අනෙක්
 කෘෂිකාර්මික ඵලදාවන් සහ බණිප් වර්ග) නමුදු ඵලතුරු
 හා ඵලවළු වර්ගවලට සකාත් නියම නොවේ.

2. පශු වර්ගයේ සත්තු (භරක්, ජෛවත් සහ මවුවත්)
3. රත් සහ රිදී. රත්රිදී හැර (මුතුමැණික් වැනි) අත් වටිනා භාණ්ඩවලට සකාත් බද්ද නියම වන්නේ නැත.
4. සියළු වෙළඳ ද්‍රව්‍යයන්. නම නිවස සහ නිවසෙහි පාවිච්චි කරන අත්‍යාවශ්‍ය බුමුතුරුණු, ගෘහභාණ්ඩ, යානවාහන සහ අනෙකුත් ආම්පන්නයන් හට සකාත් බද්දක් නැත.

සකාත් නියමවීමට විය යුතු ප්‍රමාණය:

සකාද් ගෙවිය යුතු දැයට දහම පවසන නියම ප්‍රමාණය සහ නියම කාලය නොවන්නට ඒවාට සකාත් බද්දක් නියම නොවේ. ද්‍රව්‍යයන් අනුව සකාත් නියමවියයුතු ප්‍රමාණයද වෙනස් වේ. සකාත් ගෙවිය යුතු ආකාරය කෙටියෙන් මතු සඳහන්වේ:

මහපොළොවේ ලැබෙන දේ

වර්ගය	ප්‍රමාණය	ගෙවන ප්‍රමාණය
දාණ්‍ය, වියළි මිදි සහ රටඉදි වැනි දේ	උවසාක් 5ක් හෝ එයට වැඩි.(සැඟ 60 අවසාක් එකකි. සැඟ එකක් දේන්න පුරා වූ අඟුරු 4කි)	ස්වභාවික ජලයෙන් (අමතර වියදමකින් තොර) ලබන අස්වැන්න සඳහා 10 . වියදම් කර ලබන දැ සඳහා 5
බනිජ වර්ග	රත්රිදී හා සමාණ	2.5

ඔටුවන් හරකුන් සහ එරවන්

වර්ගය	ප්‍රමාණය	ගෙවන ප්‍රමාණය
මවුවන්	5-9	එළුවන්
මවුවන්	10-14	එළුවන් 2 යි
මවුවන්	15-19	එළුවන් 3 යි
මවුවන්	20-24	එළුවන් 4 යි

හරකුන්	30-39	වසරක පැටවෙක්
හරකුන්	40-59	දෙවසරක පැටවෙක්
හරකුන්	60-69	වසරක දෙත්තෙක්
හරකුන්	70-79	වසරක එකක් සහ දෙවසරක එකක්
ඵළවන්	40-120	ඵළවෙක්
ඵළවන්	121-200	ූදත්තෙක්
ඵළවන්	201-299	තුන් දෙතෙක්

රන්රිදි සහ මුදල්

දුඵය	නිඛිය යුතු ප්‍රමාණය	ගෙවීම
රන්	ග්‍රැම් 85 හෝ වැඩි	2.5
රිදි	ග්‍රැම් 595 හෝ වැඩි	2.5
මුදල්	රන් රිදි හා සමාණ	2.5

වෙළඳ දුඵය

වෙළඳ දුඵය	ප්‍රමාණය	ගෙවීම
වෙළඳ භාණ්ඩ	රන්රිදි හා සමාණ ප්‍රමාණ	2.5

* පෙර සඳහන්වූ දේවලින්මතු සඳහන් දේ හැරෙන්නට අවුරුද්දක් නොපිරෙන්න සකාද් අනිඵාර්යය නොවෙ.

1. ධාන්‍ය සහ කෘෂිකාර්මික ඵලදාවන්: ඵ්වා පැහි භාවිතයට සුදුසු අවස්ඵාවට පත්වූ විගස.
2. වෙළඳ දුඵයයන්හි ලාභ : මූලික ධන්‍ය හා ලාභයද ගණන් බලා දිය යුතුය. ලාභයට අවුරුද්දක් සම්පූර්ණ විය යුතුය යනුවෙන් නියමයක් නැත.
3. (මටුවන්, ඵළවන්, හරකුන්) පගු වර්ගයේ සතුන්ගේ පැටවුන්. පැටවුන්ට සතුන් හා ගණන් කර දිය යුතුය. පැටවුන්ට වසරක් සම්පූර්ණ විය යුතුයැයි නියමයක් නැත.

* සකාත් ලැබීමට සුදුසු පත්ති අටකින් සමන්විතය.

1. දිලිඳු අසරණයන්. 2. දුගියන්.

3. සකාත් බද්ද රැස් කරන්නන්.

4. සිත් ආකර්ෂණය වුවත්, (ඉස්ලාමය කෙරෙහි මනාප වී අසරණ වී සිටින නවකයන්ගේ සිත්සතත් ආකර්ෂණය වනු වස් ඔවුන්ටද, ඉස්ලාම් නොවූ නමුත් ඉස්ලාම් කෙරෙහි ප්‍රියමනාප ඇති කරනුවස් හෝ ඔවුන් උවදුරු වලින් මිදීම පිණිස හෝ සකාත් ගෙවීම)

5. නිදහස් වීමට අපේක්ෂා කරන වහලුන්.

6. ණය තුරස්වලින් මිරිකුණු ණය කරුවන්.

7. අල්ලාහ්ගේ මාවතෙහි පිහාද් කරන්නන්.

8. ධනවතුන් වුවද ගමණේ යම් අකරතැබ්බකට මුහුණ පා කරදරයට පත්වූ මගීන්.

* සකාත් අල්ලීන්: උපවාසය අවසාන දිනයේ පස්වරුවේ රද් දිනය පටන් ගත් අවස්ථාවේ සිට රද් නැමදුම කරන තුරු තමා සාමාන්‍යයෙන් භාවිතා කරන ආහාර වර්ගයෙන් 'සාඋ' ප්‍රමාණයක් දීම සෑම පිරිමි සහ ස්ත්‍රී දෙපාර්ශවයේ අයටම අනිවාර්ය වේ. (සාඋ යනු කිලෝ තුනක් හා සමාන ප්‍රමාණයකි) තම ගමේ පදිංචි දිළිඳුන්ට දුගීන්ට මෙය බෙදා දිය යුතුය. තම උපවාසය පවිත්‍ර කිරීම සහ අවුරුදු දා දුගීන්ගේ උවමනාව සපුරාලීම මෙයින් අපේක්ෂා කෙරේ.

* සතුන් කැපීම (මාංශආනය):

සතුන් කැපීමේදී මුලුමණින්ම පන සහ ලේ පිටවන සේ සතාගේ උගුරදණ්ඩ අසල ගලනාලය හා ප්‍රශ්වාස නාලය කැපිය යුතුය. කපන කළ බිස්මිල්ලාහ් යයි අල්ලාහ්ගේ නම සඳහන් කළ යුතුය. එසේ අල්ලාහ්ගේ නම සඳහන් නොකර කපන, ඉස්ලාම් අනුභවයට අනුමත කර ඇති කිසිම සතෙකුගේ මාංශ අනුභව කිරීම තහනම් වේ. මාලුවා සහ පතාගයා මැරුණට පසුද කැමට හැකිය.

﴿وَلَا تَأْكُلُوا مِمَّا لَمْ يُذْكَرِ اسْمُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَإِنَّهُ لَفِسْقٌ﴾

අල්ලාහ්ගේ නම සිහි නොකර මැරූ කිසිවක් අනුභව නොකරව. සැබැවින්ම එය මහා පවකි. (සූරා අන්ආම් : 121) වක්තෘ මුහම්මද් තුමා මෙසේ දෙසූහ : ‘අල්ලාහ්ගේ නම සිහිකරමින් (නිසිලෙස සාතනය කර) ලේ හැඳු දේ අනුභව කරන්න.’

හජ් කර්තව්‍යය :

පරිනතවූ සෑම මුස්ලිම් පිරිමි සහ කාන්තාවන් කෙරෙහි හජ් කටයුත්ත එක්වරක් පමණක් අනිවාර්යය වේ. අවශ්‍ය මුදල්, ශරීර සෞඛ්‍ය සහ ගමන් කිරීම පිණිස බියෙන් තොර අවස්ථාවන් ඒ සඳහා විය යුතුය.

﴿وَلِلَّهِ عَلَى النَّاسِ حِجُّ الْبَيْتِ مَنِ اسْتَطَاعَ إِلَيْهِ سَبِيلًا﴾

‘නවද ඒ සඳහා වූ මාවතෙහි ගමන් කිරීමට ශක්තිය ලද්දන් ඒ (මස්ජිදුල් හරම් නම්) නිවෙස වෙත ගොස් හජ් කිරීම අනිවාර්යය වේ. (සූරා ආල-ඉම්රාන් 97)

වක්තෘ මුහම්මද් තබි තුමා දෙසූහ: ‘ඉස්ලාම්හි වැදුම් පිදුම් පිණිසවූ) කුළුණු පහකි. ඒවා: වැදීමට සුදුසු දෙවියා අල්ලාහ් හැර අන් කිසිවෙකු නැත බවත් මුහම්මද් තුමා අල්ලාහ්ගේ අවසාන වක්තෘ වරයා බවත් සාකම් දැරීම, ඔදෙනික නැමදුම ඉටුකිරීම, සකාද් ගෙවීම, රාමසාන් මාසයේ උපවාසය සහ ශක්තිය ලබන්නා හජ් කර්තව්‍ය ඉටු කිරීම වේ’. (ග්‍රන්ථය : බුහාරි සහ මුස්ලිම්)

හජ්හි අනිවාර්යය කටයුතු හතරකි.

ඉහ්රාම්, තවාෆ්, සර් සහ නියමිත දිනයේ අරෆාහි රැදීම යන සිව්වැදැරුම් කරුණු වේ. යමෙකු මෙවායෙන් එකක් හෝ පැහැර හරින්නේ නම් ඔහුගේ හජ් නිෂ්ප්‍රභා වේ.

ඉහ්රාම්: හජ් පිණිස නියමිත අවස්ථාවේ නියමිත ස්ථානයේ ඒ ස්ථානය පසුවන්නට පෙර ‘අල්ලාහුම්ම ලෙබ්බෙයික්ක

හප්පන්' යනුවෙන් පවසා (නිශ්ශන්) වෙළඳාම කරගනිමින් හප් කටයුත්ත පටන් ගැන්මේ මුල්ම පියවර වේ.

ඉන්රාමි කිරීමට පෙර තම මසන ලද ආදායම් ඉවත්කර සුදු රෙදි කැලී දෙකක් භාවිතා කළ යුතුය. කාන්තාවන් තම රූපශ්‍රියාව පිටට නොපෙනෙන අසුරු විවිධ විලාසිතා වෙන් හෙබි වෛවාර්ණික නොවූ තමන් පොදුවේ අදින වාමි ආඥමකින් සැරසිය යුතුය.

තවත් :

* දුල් හප් මාසයේ දසවැනි දිනය හෝ 11, 12, 13 වැනි දින ආතුලන එක් දිනක් කඹාව සත් වරක් තවත් තම ප්‍රදක්ෂණා කිරීම වේ.

* තවත් වෙනුවෙන් විශාල සහ සුළු කිල්ලෙන් පිරිසිදු වී සිටිය යුතුය.

* තවත් කිරීමේදී එක් වටයක් හෝ දෙකක් ගොස් මද ගිමන් හැරීමකින් අනෙක් ඒවා නොගොස් අඛණ්ඩව ප්‍රදක්ෂණාව අවසන් කළ යුතුය.

* හප් රැල් අස්වද සිට වම්පැත්තෙන් තවත් පටන්ගත යුතුය.

* නැමදුමට මෙන් ශරීරයේ අනිවාර්යයෙන් වැසිය යුතු අවයවයන් වැසිය යුතුය.

සර් කිරීම:

* හප් කර්තව්‍ය වෙනුවෙන් සභා සහ මර්වා අතර සත් වරක් ගමන් කිරීම වේ.

* සභාවෙන් පටන්ගෙන මර්වාවෙන් අවසන් කළ යුතුය. සභා සිට වරක් යෑම එක්වරක් ලෙසත් මර්වා සිට සභා වෙත යෑම තවත් වරක් ලෙසත් ගණන් ගැනේ. එසේ සත් වරක් අවසන් කළ යුතුය.

අරගාහි රැදීම :

* නිශ්ශන් හා අරගාහි සීමාව තුලට පිවිසී සිටිය යුතුය.

* අරගාහි වෙලාව, නවවන දින දුහර් නැමදුම සිට දහවන දින ෆජ්ර් දක්වා වේ. නව වැනි දින මධ්‍යහනේ සිට ඉර බසින තුරු අරගාහි රඳිය යුතුය. අඩුම වශයෙන් ඒ කාලය තුළ සුළු වෙලාවක් හෝ අරගාහි සීමාව තුළ රඳී සිටීම අනිවැරදිගත් (ෆජ්ර්) වේ.

උම්රා : උම්රා කර්නව්‍ය මිනැමදිනගේ මනැම අවස්ථාවක කළ හැකිය. මිකාත්හි අවශ්‍ය ඇඳුමෙන් ඉහරාම් කර සැරසී නවාඟ් සහ සර් කර හිස කෙස් බු ගැම හෝ කෙටි කිරීම වේ. කාන්තාවන් තම කෙස් වැටියෙන් සළ කොටසක් කෙටි කළ යුතුය.

හජ් තමත්තුළ :

1. හජ් හා සම්බන්ධ මාසවල මිකාත්හි ඉහරාම් කර 'ලෙබ්‍රෙකේක්ක අල්ලාහුම්ම උම්රානත් මුතමත්තිඅත් බිහා ඉලල් හජ්' යනුවෙන් නියයන් පැවසිය යුතුය. (තමත්තඋ වෙනුවෙන් වූ මාසයන් ඡව්වල්, දුල්කංදා සහ දුල්හජ් මාසයේ මුල දින දහය දක්වා වේ)
2. පසුව හරම් වෙන ගොස් කංබාව වටා සත් වරක් ප්‍රදක්ෂණා කළ යුතුය.
3. පසුව සඟා මර්වා අතර සර් කළ යුතුය.
4. පසුව ඉහරාම් වෙනිත් නිදහස්වීම පිණිස හිස් කෙස් කෙටි කළ යුතුය. පසුව තමාගේ පුරුදු ඇඳුම්වලින් සැරසිය හැකිය. ඉහරාම් කළ කෙතෙකු නොකළ යුතු සියලු ඡද්වලින් දැන් මහු නිදහස්ය.
5. දුල් හජ් මාසයේ අට වන දින හජ් වෙනුවෙන් තමා පසුවන ස්තානයේ සිට ඉහරාම් කළ යුතුය. (අල්ලාහුම්ම ලෙබ්‍රෙකේක්ක හජ්ජත් යනුවෙන් නියයන් වචනවලින් පැවසිය යුතුය) නවවන දින ඉර උදාවූවායින් පසු අරගා බලා පිටත් විය යුතුය.

6. නවවන දින ඉර බැස යනවාත් සමග අරගා සිට මුස්දලිගා වෙත යා යුතුය.
7. එහි රැදි ගජරී නැමදුම අවසන් කර ඉර උදාවුවායින් පසු මිනා බලා පිටත් විය යුතුය.
8. මිනා පැමිණ වහා මහ ජම්රානයට ගොස් ගල් හතක් ගැසිය යුතුය.
9. පසුව හිසකෙස් බුගාගත යුතුය. ස්ත්රීන්ත් හිස කෙස් නැතිත් නැත ටිකක් කපා ගත යුතුය. ඒ හා ඉන්රාම යෙන් ගැලවී තම පුරුදු ඇඳුමත් ඇඳ ගත හැකිය.
10. පසුව සතුන් බිලි (මාංශදානය) දිය යුතුය. එය 13 වන දින අයියාමුල් තෂ්රික් දින දක්වා කළ හැකිය.
11. පසුව හජ් වෙනුවෙන්වූ තවෘග් සහ සර් කළ යුතුය.
12. අයියාමුල තෂ්රික් දිනයන්හි මිනාහි රූ රැදිය යුතුය.
13. ඒ දවස්වල ඉර මුදුණවූ දිවාල් අවස්ථාවෙන් පසු ජම්රාන්හි තුන් ස්ථානයටම කුඩා ජම්රාන් සිට පිළිවෙලින් ගල් හතක් ගැසිය යුතුය.
14. අවසාන වශයෙන් මක්කාවෙන් පිටවන්නට පෙර සමුගැනීමේ තවෘග් (තවෘග් අල් විදා) කළ යුතුය.

හජ්හි වාජිබ් :

1. දිවා කාලයේ පැමිණියා නම් ඉර බසින තුරු අරගාහි රැදිය යුතුය. අරගාවට ප්‍රමාද වී රාත්‍රියේ පැමිණියද එහි සුළු වෙලාවක් හෝ රැදි සිටිය යුතුය.
2. නියමිත මිකාන්හි ඉන්රාම් කිරීම. කවරෙකු හෝ මිකානය පසුකර ඉන්රාම් කළේ නම් මහු වාජිබයක් අත්හල කෙනෙකු ලෙස වේ.
3. අරගා සිට පිටවී පැමිණ මුස්දලිගාහි රූ ගත කිරීම.

4. දුල් හප් දහවනදා ජම්රාතුල් අකබාහි ගල් ගැසීම. අයයාමුල් තෂ්රික් දිනයන්හි ඉර මුදුනෙන් ඉවත්වූ පසු ජම්රාත්හි තුන් පලටම ගල් ගැසීම.

5. හිසකෙස් බුගැම හෝ කෙටි කිරීම. දහවන දින ජම්රාතුල් අකබාහි ගල්ගැසීමෙන් පසු එය සිදුකළ යුතුය.

6. තෂ්රික් දිනවල මිනාහි රූ ගතකිරීම. (එනම් 11, 12, 13 දිනයන්වෙ. අවශ්‍ය නම් 12 දා ගල් ගැසීමෙන් අනතුරු මිනා සිට පිටත් විය හැකිය.

7. සමුගැනීමේ තවෘෆ්.(තවෘෆ් අල් විදා)

සිටිගත: හප්හි වාජිබ්වලින් යමක් හෝ කඩ කළා නම් ඒ වෙනුවෙන් ඵලවෙකු බිලි දිය යුතුය. ඒවායේ මාංශ මක්කා හරමිහි දුෂ්පතූන් අතර බෙදා දිය යුතුය.

ඉහ්රාම් කළ කෙතෙකු නොකළ යුතු දේ :

1. පිරිමින් තම පුරුදු ඇඳුම් ඇදීම.
2. හිස ආවරණය කිරීම (පිරිමින්).
3. සුවද විලවුන් තැවරීම.
4. හිස කෙස්වලින් හෝ කයෙන් දැනුවත්ව යමක් ඉවත් කිරීම.
5. නියපොතු ඉවත් කිරීම.
6. දඩයම් කිරීම.
7. නිමවිය යුතු ක්‍රියාවන් සියල්ල නිම වන්නට පෙර කායික තෘෂ්තීන් සම්බන්ධ කාර්යයන්හි යෙදීම.
8. විවාහ පොරොන්දුන් සිදුකිරීම හෝ ඒ වෙනුවෙන් කතා පවත් වීම.
9. කායික සංසර්ගය.

සිටිගත : කාන්තාව මුහුණ වැස්ම හෝ අත් මෙස් හෝ නොපැළිදිය යුතුය.

ගනුදෙනු

ආගම අනුමත නොකළ සමහර වැදගත් ගනුදෙනු මෙසේය :

1. මුස්ලිම් වරයෙකු යමක් කෙනෙකුගෙන් මිලදී ගැනීමෙන් පසු එය මහුගෙන් අත්පත් කර ගැනීමට පෙර එය වෙනත් කෙනෙකුට විකිණීම තහනම්ය.
2. අයෙක් යමක් මිලදී ගත් පසු, එවා ආපසු හරවා දෙන ලෙසත්, එය තමා එයට වඩා අඩු මුදලට මහුට විකුණන බවත් කීම තුසුදුසුය. වෙළෙඳෙකු විසින් යමක් කෙනෙකුට විකුණා අවසන් වුවාට පසු තමා මහු දුන් මුදලට වඩා මුදලක් ගෙවන බව එම වෙළෙඳාට පොරොන්දු වෙමින් විකුණු දේ ආපසු හරවා ගන්නා ලෙස කීම වැරදි සහිතයි.
3. ආගමෙන් තහනම් කළ දේ හෝ අපිරිසිදු දේ විකිණීම තහනම්ය. ඒවා විකිණීම පිණිස උදවු උපකාර වීම සහ කුලියට දීම වැනි ඒ වෙනුවෙන් සිදුකරන සියලු පිටිවහල් තහනම් වේ. මත්ද්‍රව්‍ය, උරු මස්, අතෙකුත් මත් ද්‍රව්‍ය සහ ආගමික විසින් තහනම් කරන ලද මත්පැන් නිෂ්පාදනය කරන්නාට මිදි යනාදීන් විකිණීමද තහනම් වේ.
4. තම මුස්ලිම් සහෝදරයා අතපසුවට පත්කරවූව සියලු රටටා විකිණීම තහනම් වේ. ජලයේ පසුවන මත්සයා, අහසේ පියාමන පකෂියා, කුසේ සිටින පැටවා සහ සතෙකුගේ මඩයේ ඇති කිරි වැනි දේද විකිණීම තහනම්ය.
5. තමා සතු නොවූ දෙයක් හෝ තමා වෙතට පත්වන්නට පෙර හෝ යමක් විකිණීම තහනම් වේ. එසේ කිරීමෙන් බොහෝ කරදර සහ අවතඩු ඇති විය හැකිය.
6. ණයට ගත් දෙයක් (නැවත) ණයට විකිණීම තහනම්ය. (කෙනෙකුගේ එළවෙකු සීමිත කාලයක් සඳහා ණයට ගත් පුද්ගලයා ඒකී කාලය තුළ ඒ ණය පියවීමට නොහැකිවී 'එය මට රියාල් 300කට විකුණන්න සීමිත කාලයකට පසු ඒ මුදල මා ගෙවන්නම්' යනුවෙන් කීමකි. මෙය ණයක් ණයට විකිණීමක් ලෙස ගණනව වන හෙයින් තහනම්ය.)

7. මුස්ලිම්වරයෙකු යමක් කෙනෙකුට සීමිත කාලයකට (ණයට) විකුණා පසුව නැවත එය විකුණුම් කරා මහු ගෙන් අත්මුදලට අඩු මුදලකට මිලදී ගැනීම තහනම්ය.
8. වංචා සහගත සියලු වෙළඳාම් තහනම් වේ.
9. පොලී ගැනීම තහනම්ය. බැංකුවලින් ලැබෙන ආධායම පොලියකි. එසේම මෙවන් බැංකුවල කොටස් කරුවන් වීම සහ ආයෝජන කිරීමද තහනම් වේ.
10. යානවාහන හෝ වෙළඳ සැල් හෝ ජීවිත රක්ෂණද වැනි සියලු මාර්ගයේ රක්ෂණ හරාම් වේ.
11. ජුම්ආ සලාතය සඳහා අවසන් ඇමතූම කිරීමෙන් පසු වෙළඳාම් වැනි දේවලින් වැළකී සිටිය යුතුය.
12. යම් මුදලක් වෙනත් (රටක) මුදලකට මාරුකිරීමේදී ඒ වෙනුවෙන් ඒ ස්ථානයේම අත්පිටු මුදලට අත්පත් කරගත යුතුය. දෙපාර්ශවයම එකම ස්ථානයක විවෘතව මෙම කටයුත්ත එසේ අත්පත් කරගැනීමට පෙර දෙදෙනාම වෙන්වූයේ නම් ඒ හුවමාරුව අවලංගු වේ.

විවාහය:

යමෙකු වියහියදම් කිරීමට ශක්තියක් තිබී (දුරාවාර වැනි) තහනම් මාර්ගයේ යෙදෙනු ඇතැයි බිය වන්නේ නම් මහු විවාහ වීම වැපීඛි (අනිවාර්යය) වේ. එසේ නොවන්නට විවාහය මුස්තහබ් හෙවත් ප්‍රියමනාප දෙයකි. එසේම විවාහය අල්ලාහ් දෙව්දුගේ වක්තාවරුන්ගේ පිළිවනෙකි.

නිකාස් (විවාහයක්) පිළිගැනීම පිණිස අනිවාර්යය කරුණු හතරක් සම්පූර්ණ විය යුතුය:

1. වලී : මනමාලියගේ පාර්ශවයෙන් ඇගේ පියා හෝ ඇයට පියාගේ පාර්ශවයෙන් ඉතා කිට්ටු නැකමෙන් යුත් තවත් වැදගත් පිරිමි භාරකරුවෙක්.

2. සාකච්ඡා: විවාහ ගිවිසුම ප්‍රකාශ කිරීමේදී විශ්වාස වන්නා මුස්ලිම්වරුන්ගෙන් දෙන්නෙකු හෝ එයට වැඩි පිරිසක් හෝ සහභාගි විය යුතුය.

3. ගිවිසුම් ප්‍රකාශය : මෙය විවාහ බන්ධනය ඇති කරනු වස් මනාලයා සහ මනාලියගේ වලී (භාරකරු) අතර සිදු කරන ගිවිසුම් ප්‍රකාශනයකි. එයට පැවරීම සහ එකඟවීම අර්ථය සඳහන් වුවද ඒ සඳහා මිනිසුන් අතර භාවිත වන භාෂාමය වැකිය භාවිතා කළ හැකිය. එනම් මනාලියගේ වලීවරයා 'මගේභාරයේ සිටින මෙම ස්ත්‍රිය මඟට විවාහ කර දුන්නෙමි' යනුවෙන් පවසන අතර මනාලයා 'ඇගේ විවාහ මම පිළිගන්නෙමි' යනුවෙන්ද එකඟ වී ප්‍රසිද්ධියේ වචනයෙන් ප්‍රකාශ කිරීම වේ.

4. මහර්: විවාහ වීමේදී මනාලයා විසින් මනාලිය වෙත පිරිනමන විවාහ දීමනාව වේ. ඒ දීමනාව හැකි ඉක්මණින් ගෙවා නිම කිරීම මනාලයාගේ යුතුකමකි.

﴿وَأْتُوا النِّسَاءَ صِدْقَاتِهِنَّ خُلًا﴾

මඟ (විවාහ වූ) ස්ත්‍රීන්ට මවුන්ගේ මහර් (විවාහ දීමනාව) සතුටෙන් පිරිනමව. (සූරා නිසාඋ : 4)

මනාලයා විසින් මනාලියට පිරිනමන විවාහ දීමනාව එනම් මහර් නොගය මනාලියගේ දයාදයකි. ඇගේ කැමැත්ත නොවන්නට එහි යමක් සතු කර ගැනීම අත් කිසිවෙකුට කිසිදු අයිතියක් නැත.

* ස්ත්‍රියෙකු නමා අකමැති කෙතෙකු හා විවාහ වීමට බලකිරීම තුසුදුසුය. විවාහයක් පිණිස ඇගේ කැමැත්ත ඉතා වැදගත් වේ.

* කෙනෙකුට යෝජනා කළ මනාලියෙකු ඇගේ පෙර යෝජනාව ප්‍රතිකේෂය වන්නට පෙර වෙනත් කෙනෙකු ඇයට යෝජනාවක් ඉදිරිපත් කිරීම නුසුදුසුය.

* විවාහයට තීරණය වූ ස්ත්‍රියක් හා විවාහය නියම ආකාරයෙන් නිමාවන්නට පෙර ඇය හා තනිව සිටීමද, ප්‍රසිද්ධියේ පිටවී යෑමද නුසුදුසු වේ.

* ස්වාමිපුරුෂායා විශ්‍යවෙන් පසුව තනි රකින ඉද්දා කාලය අවසන් වන්නට පෙර හෝ දික්කසාදවීමෙන් පසු ඉද්දා අවසන් වන්නට පෙර ඇය වෙනුවෙන් තව විවාහයක් සඳහා යෝජනාවක් ඉදිරිපත් කිරීමෙන් සම්මුතියක් ඇති කරගැනීම තහනමය.

* ස්වාමියා මලේ නම් ස්ත්‍රිය සිව මසක් සහ දින දහයක් ඉද්දා (නම් තනි රැකීමේ) කාලය වේ.

* ඇය ස්වාමියාගෙන් දික්කසාද වී නම් ඒ වෙනුවෙන් ඉද්දා කාලය මසප් තුනකි. මසපය නැවැතුනු ස්ත්‍රියගේ ඉද්දා කාලය මාස තුනකි.

* පිරිමියෙකුට එක්වර කාන්තාවන් සිව්දෙනෙකුට වැඩිය විවාහ කරගැනීම තහනම් වේ.

* තම බිරිඳට සහ ළමයින්ට ජීවත්වීමට උවමනා දේ සැපයීම ස්වාමියා කෙරෙහි වාපිබි වේ.

* මුස්ලිම් කාන්තාවක් කිසිම අවස්ථාවක මුස්ලිම් නොවන කෙනෙකු හා විවාහ වීමට නොහැකිය.

* මුස්ලිම් පිරිමියෙකු යුදෙවුවෙකු හෝ ක්‍රිස්තියානි කාන්තාවක් විවාහ කර ගත හැකිය. නමුදු මුස්ලිම් කාන්තාවක්ම තොරාගැනීම වඩා හොඳය.

ඵලාක් : දික්කසාදය

* දික්කසාද කිරීම ස්වාමියාට අයත්වේ. යම්යම් ප්‍රශ්ණ මතුවී තම බිරිඳ හා වැඩි දුරටත් විවාහ ජීවිතයේ

සාමයෙන් නියලී සිටීමට නොහැකි බව හැඟී යන්නේ නම් 'මම මෙ තලාක් කරමි' (මම මෙ දික්කසාද කරමි) යනුවෙන් නිත්‍යානුකූලව පවසා වෙන්වීම වේ.

* මනුවන් ධම්පතීන්ට සත්සුනෙන් ජීවත්විය නොහැකි තත්ත්වයක් උදාවී නම් ස්වාමියාට මහුගේ බිරිඳ කෙරෙහි තලාක් කීම සඳහා එනම් විවාහ බන්ධනයෙන් ඉවත් වීමට පියවර තුනක් වේ. වරෙක 'තලාක්' පවසා වෙන්වී නැවත දෙපාර්ශවයේ සාමූහික එකඟ වීමකින් ඈඳ ආපසු කැඳවා ගන්නේ නම්, දෙවැනි සහ තෙවැනි වාරයන්හි ඈඳ තලාක් කිරීමට මහුට හැකිය. තුන්වැනි වතාවටද මහු ඈඳ තලාක් කිරීමෙන් පසු ඈඳ නැවත වරක් කැඳවා ගැනීමට නම්, ඈඳ තවත් කෙනෙකු විවාහ වී ඈඳ හා කායික සංසර්ගයේ යෙදීමෙන් පසු මහුද තලාක් කර ඉද්දා කාලය අවසන් වූවාට පසුව භාරෙන්නට පෙර සැමියාට නැවත වරක් ඈඳ කැඳවා ගැනීමට කිසිසේත් නොහැකිය.

* වැඩි දුරටත් නම් ස්වාමියා හා පවුල් ජීවිතයක් ගත කිරීමට නොහැකි බව බිරිඳට හැඟී යන්නේ නම් මහු වෙනත් නිත්‍යානුකූලව වෙන්වීම පිණිස කුලාඋ නම් වෙන්වීම ඉල්ලා සිටීමට බිරිඳටද අයිතියක් තිබේ.

1. ස්ත්‍රීන්ගෙන් විවාහ වීමට තහනම් අය නැකමෙන් සත් වැදැරුම් වේ.

මව, සහෝදරිය, දුව, සහෝදරියගේ දුව, සහෝදරයාගේ දුව, නැන්දා සහ මවගේ සහෝදරිය.

2. කිරි පෙවීමෙන් විවාහ වීම කෙරෙහි තහනම් වන අය සත් කොටසකි:

කිරි පෙවීමෙන් වූ මව, කිරි පෙවූ මවගේ දුවරුන්, කිරි පෙවූ මවගේ දුවගේ දුවරුන්, කිරි පෙවූ මවගේ පුතාගේ

දුරුන්, තම බිරිද විසින් කිරි පොවන ලද ලූන්, කිරිමවගේ ස්වාමියාගේ සහෝදරියන් සහ කිරි මවගේ එක් කුස උපන් සහෝදරියන්.

3. විවාහයෙන් පසු තහනම් වන අය :

මවුන් කොටස් හතරකි.

අ. කායිකව එක්වුනු බිරිදගේ දුව, ඇගේ පුතාගේ දුව සහ ඇගේ දුවගේ දුව වැන්නන්.

ආ. පියාගේ වෙනත් කසාදයෙන් වූ බිරිද.

ඉ. පුතාගේ බිරිද, පුතාගේ පුතාගේ බිරිද, දුවගේ පුතාගේ බිරිද සහ ඒ පරම්පරා ගත අය.

ඊ. බිරිදගේ මව, ඇගේ මවගේ මව, බිරිදගේ පියාගේ මව සහ ඒ පරම්පරාවේ අය.

* සම කාලය තුළ තම බිරිදගේ සහෝදරියන්, ඇගේ නෑන්දන් සහ ඇගේ මවගේ සහෝදරියන්.

* නිත්‍යානුකූලව දික්කසාද නොවී වෙනත් පිරිමියෙකුගේ විවාහ බන්ධනයේ පසුවන බිරිදන්.

අන්තරාහ :

* ආගම විසින් තහනම් කළ දේ හැරෙන්නට අන් සියලු ආහාර පාන භාවිතය පිණිස අනුමතවේ. ආගම අනුමත නොකළ දේ මෙසේ වර්ග කළ හැකිය.

1. සියලු වර්ගයේ මත් ද්‍රව්‍යයන්.
2. අපිරිසිදු දේ. 3. උරු මස්.
4. බුරුවාගේ සහ කොටළුවාගේ මස්.
5. දඩ නිය සහිත පාදයේ ආධාරයෙන් තම ආහාරය බුදින පක්ෂීන් සහ දඩ දත් ඇති සතුන්ගේ මාංශ.
6. නිසි ලෙස නොමැරූ මළ සතුන්ගේ මාංශ.

4. ඉස්ලාමිහි තහනම් කරන ලද තවත් සමහර දේ:

1. විවිධ මාදිලියේ දුරාවාරය.
2. සමලිංක සේවනය.
3. අහේතුකව අන් අය කෙරෙහි සීමාව ඉක්මවා කටයුතු කිරීම හෝ මුස්ලිම් වරයෙකුට අයුක්තියක් කිරීමට පිටිවහලක් වීම.
4. නිසි හේතුවක් නොවන්නට සාතනය කිරීම.
5. කාන්තාවන් ආවරණය විය යුතු දේහලකෂණ පිට අයට දර්ශනය කිරීම. (විශේෂයෙන්ම වන)
6. සියලු මාර්ගයේ පොලිය.
7. දෙමාපියන් හට හිංසා කිරීම.
8. අපවාද. (උදා: නිහතමානී වර්තවත් කාන්තාවකගේ ඇගේ වර්තය සාතනය කිරීම)
9. පිරිමින් රත්තරන් සහ පටයෙන් නිමවූ ඇඳුම් ඇඳීම.
10. ආහාරපාන සඳහා රත්තරන් සහ රිදී භාජන භාවිතය.
11. සුදුව.
12. විශ්වාසය කඩකිරීම. (වංචා කිරීම)
13. මුසාවාදය.
14. හොරකම සහ අල්ලස්.
15. නැයන්ගෙන් (ඇත්වී) මවුන් හා සම්බන්ධය සිදුලීම.

(මෙම කුඩා පොත් පිටවේ අඩංගු කර ඇත්තේ ඉස්ලාම් ආගමේ සමහර කරුණු ගැනවූ මූලික කෙටි දැනුම් දීමක විස්තරයක් පමණි. ඒවාහි එක් එක් නීතිරීති සහ කරුණු ගැන ආගමික උගතුන් ලවා තවත් සවිස්තරව පැහැදිලි කරගැනීම සහ අවබෝධ කරගැනීම පාඨක මඟගේ පරම යුතුකමකි)

මුස්ලිම් අත්පොත

ප්‍රතිපත්ති-වැදූම්පිදුම්-ගනුදෙනු

කතෘ

අබ්දුල් කරීම් අබ්දුල් මජීද් අල්-දයිවාන්

සංගෝධනය

අබු ආදුරා මුහම්මදු හුසෙයින්

කැඳවීමේ හා මහපෙනවීමේ සහයෝගී කායාංසාලය,
අල්-රවදා සමාජ ඒකකය-රියාද්,
සවුද් අරාබියාව. ☎ 4922422.

تم بعون الله وتوفيقه ترجمة وإصدار هذا الكتاب
بالمكتب التعاوني للدعوة والإرشاد وتوعية الجاليات
بحي الروضة

تحت إشراف وزارة الشؤون الإسلامية والأوقاف
والدعوة والإرشاد

الرياض ١١٦٤٢ ص.ب ٨٧٢٩٩
هاتف ٤٩٢٢٤٢٢ فاكس ٤٩٧٠٥٦١

يسمح بطبع هذا الكتاب وإصداراته الأخرى بشرط
عدم التصرف في أي شيء ما عدا الغلاف الخارجي .

حقوق الطبع ميسره لكل مسلم

دليل المسلم

عقيدة - عبادات - معاملات

මුස්ලිම් අත්පොත

ප්‍රතිපත්ති-වැදෑම්පිළි-ගනුදෙනු

تأليف/عبدالكريم عبدالمجيد الديوان

ترجمة/قسم توعية الجاليات بالمكتب التعاوني

للدعوة والإرشاد بحي الروضة

(باللغة السنهالية)

නන්‍ය

අබ්දුල් කරීම් අබ්දුල් මජීද් අල්-දයිවාන්

සංග්‍රහකරු

අබ්දු ආදුරා මුහම්මද් හුසෙයින්